

LAISVĖ

Semi-Weekly
102-02 Liberty Ave.
Ozone Park 17, N. Y.
Tel. Michigan 1-6887

Entered as second
class matter at the
Post Office of Ja-
maca, N. Y., under
the Act of March 3,
1879.

LAISVĖ

THE LITHUANIAN SEMI-WEEKLY

LAISVĖ—LIBERTY
Dukartsavaitinis

Dalis Queens apskrityje (N. Y.) \$10.00
Kanadoje \$10.00
Kitur užsienyje \$12.00
Jungtinėse Valstijose \$9.00
Pavienio egzemp. kaina 10 centų

PRICE 10c A COPY

No. 69

Ozone Park 17, N. Y. Antradi., rugp. (Aug.) 28, 1962

METAI 51-ji

KRISLAI

Jie dar netiki!
Jau taip nusigalvojo.
Vyskupe, begėdi!
Aklas diplomatas.
Nė ausų nebesimato.
Neblogai pataikė.
Jis nori muštis!

— Rašo A. Bimba —

Jūs rasite dar ir tokių galvočių, kurie netiki Nikolajevą ir Popovičiaus žygiu erdvėje. Vienas iš jų yra buvęs prezidentas Trumanas. O ką jau bekalbėti apie lietuviškus reaktorierius. Jiems visas tas žygis tik be galo gudri Chruščiovo propaganda.

Palaiminti neviernieji Tamošiai, palaiminti ubagai dvasioje!

Neabejojau, jog jau skaitėte bei girdėjote tokią pasaką iš Washingtono. Girdi, mūsų valstybės departamentas labai "bijo" sukilimo Rytinėje Vokietijoje.

Tai gryniausios nesąmonės. Juk dieną ir naktį vedama propaganda už Rytinės Vokietijos žmonių sukilimą prieš savo komunistinę vyriausybę. Juk to paties siekia ir iš Vakarinės Vokietijos pusės vedamos provokacijos.

Bet kai niekas iš tų pastangų neišeina, tai Amerikos visuomenė mulkinama bijojimu Rytinėje Vokietijoje sukilimo. Labai negudri politika.

▲ Tvirtai įsitikinau, kad vyskupas V. Brizgys yra netasytas begėdis. Juk tik didžiausias begėdis gali taip kalbėti apie Tarybų Lietuvos jaunimą, kaip kalba toji aukšta katalikų bažnyčios asaba.

"Lietuvos jaunimo didžiausia nelaimė ir pavojus jų ateičiai," šaukia vysk. Brizgys, "yra visokias būdais propaguojamas jaunimo moralinis ištvirkimas ir degradavimas."

Betgi visi, kas tik pažįsta Lietuvos jaunimą, kas tik yra turėjęs su juo kokį nors kontaktą, skaitęs apie jį, girdėjęs apie jį, kalba apie jo labai aukštą moralinį lygį, jo veržimąsi į mokslą, jo pasitikėjimą savo ir visos lietuvių tautos ateitimi. Kaip tik Lietuvos jaunimas ir skaitomas didžiausiu ir gražiausiu Lietuvos laimėjimu!

Niekas, o niekas iki šiol dar nesėdėjo taip paniekinti, taip įžeisti Lietuvos jaunimą, kaip padarė vysk. Brizgys Brooklynso pranciškonų organe (rugp. 21 d.).

Dabar klausimas: Nejaugi ir visa to laikraščio redakcija yra tokios pat nuomonės apie Lietuvos jaunimą?

Kanados premjeras Diefenbakeris dar kartą pademonstravo savo diplomatinę trumparegystę, susirasdamas kokią ten smetoninį sutvėrimą vardu žmuidzinis ir padarydamas jį "oficialiu Lietuvos atstovu Kanadoje."

Prieš dvidešimt dvejus metus Lietuvos žmonės išpovė smetoninę votį iš savo kūno ir išmetė į gurba, o p. Diefenbakeris ją telenaliko Lietuvos vyriausybei!

Mes esame taip praskolinti, jog mūsų nė ausų nebesimato. Taip skamba federalinio izdo raportas. Iš jo sužinome, kad federalinės valdžios skolos jau viršija 300 milijonų dolerių. O būdu mes kiekvienas — senas, jaunas, mažas — esame praskolinti ant \$1,600.

O kiek mūsų kailį yra pra-

Pietų Vietnamas nori įvelti J. Valstijas į atvirą karą

Saigonas. — Jungtinių Valstijų malūnsparnių, mūšio lėktuvų ir upėse nedidelio karo laivelių veikla išrovė iniciatyvą iš partizanų rankų. Bet tas nereikia, kad partizanų jėgos sumažėtų, arba Pietų Vietnamo valdžios padidėtų.

Prieš pusmetį partizanų buvo nuo 12,000 iki 15,000, o dabar jau yra virš 20,000 kurie veikia organizuotai. Jie turi didelį darbo masių pritarimą. Tuo kartu Pietų Vietnamo karinės jėgos, nors viršija 400,000 vyrų, bet valdžios įtaka dar daugiau sumažėjo. Netenka Ngo Dinh Diemo valdžia pritarimo, nes ji atsako pagerinti darbo žmonių gy-

venimo sąlygas, ypatingai žemdirbių.

Diplomatai numato, kad Ngo Dinh Diemo valdžia vis daugiau įvelia į karą JAV lakūnus ir kitas militines jėgas, nes nori, kad Jungtinės Valstijos įsitrauktų į karą prieš partizanus, kaip jos kariavo prieš Šiaurės Korėjos jėgas. Tą parodė prieš partizanus ir veiksmai Camau pusiasalyje, kur dalyvavo 32 JAV malūnsparniai, apie 50 mūšio lėktuvų ir virš 500 "patarėjų", kurie veikia Pietų Vietnamo armijos daliniuose. Tas rodo, kad Ngo Dinh Diemo valdžia vis daugiau siūnia į mūšius JAV militines jėgas.

TSRS eina prie likvidavimo pavoingo karo palikimo

Moskva. — Tarybų Sąjungos vyriausybė informavo Angliją, Franciją ir Jungtines Valstijas, kad ji eina prie likvidavimo pavoingo Antrojo pasaulinio karo palikimo ir sutvarkymo vakarinio Berlyno reikalų.

TSRS uždarė Tarybų Sąjungos buveinę Berlyne, nes vakarai, pavertę vakarinį Berlyną į NATO bazę, bando tą pateisinti Tarybų Sąjungos militarinių jėgų buvimu rytiniame Berlyne, —sako tarybinis pranešimas.

Anglijos, Francijos ir JAV militarinių jėgų atvykimą į vakarinį Berlyną, kaip ir jų išvykimą, laikymą vokiečių kriminalistų Spandau kalėjime, taip pat garbės sargybų prie TSRS karių kapo ir paminklo

Tiergartene — TSRS laikinai perdavė savo armijos komandai, kuri randasi Vokietijos Demokratinės Respublikos teritorijoje.

Berlynas. — Vokietijos Demokratinė Respublika rytinio Berlyno komandieriui paskyrė generolą Hellmut Poppe.

Moskva. —Po iškilmingo pasitikimo kosmonautų Nikolajevą ir Popovičiaus visur jaučiamas žmonių ūpo pakilimas. Kiekvienas tarybinis pilietis jaučiasi, kad jo tėvynė moksle ir erdvėje užkariavime eina toli priešakyje kapitalistinių šalių.

"Mes esame tikri, kad pirmas žmogus, kuris nusišleis ant Mėnulio, tai bus tarybinis žmogus", —tą sako kiekvienas TSRS gyventojas.

Erdvių specialistai labai susirūpino

Washingtonas. — Erdvių specialistai labai susirūpino. Dr. M. Sumnerfieldas sako, kad jeigu Tarybų Sąjunga padarė didelį žygi iššaudama erdvių laivą "Vostok-III", kuriame Nikolajevas net 64 kartus apskrido aplinkui Žemę, tai ji dar didesnę žygi atliko greita jo iššaudama "Vostok IV".

Jis ir kiti mokslininkai sako, kad iššovimas "Vostok-IV" ir jo nutaikymas taip arti prie "Vostok-3", tai labai buvo akurtnas apskaitliavimas.

Jungtinės Tautos, N. Y. — Jungtinės Tautos atsikreipė į Pakistaną, kad jis pasiųstų į Vakarų Naująją Gvinėją 1,000 savo karių palaikymui tvarkos, kol ta šalis bus atiduota Indonezijai.

JAV skolų didėjimas ir jo reikšmė

Washingtonas. — Kongresas neseniai tik perleido bilių, kad pakelti Jungtinių Valstijų skolų lubas iki 300 milijonų dolerių, o skolos jau viršija tą sumą net \$133,000,000. Gi per keleris pastaruosius metus JAV skolos vis didėjo apie 10 milijonų dolerių, tai už metų jų bus jau ne mažiau 310 milijonų dolerių.

Skolos auga iš priežasties nesvietiškų išlaidų apsiginklavinimui, juk ir 1962 metams, tik tiesioginiams apsiginklavinimo reikalmis buvo paskirta 52 milijonai dolerių, tai po 63 centus iš kiekvieno valdžios įplaukų dolerio, o nuosimčiai už skolas, karo veteranų pensijos, pagalba JAV talkininkams dar sudarė apie 25 milijonus dolerių.

1930 metais JAV turėjo 16 milijonų dolerių skolų; 1949, po Antrojo pasaulinio karo, 251 milijoną, o dabar jau virš 300 milijonų dolerių.

Auga skolos — mažėja dolerio vertė. Ką 1939 metais buvo galima nupirkti už 46 centus, tai dabar jau reikia mokėti dolerį.

1963 m. Iranas įrengs didelę užtvanką ir elektrinę

Teheranas. — Skersai Dež upę užtvankos darbai jau 70 procentų yra baigti. 1963 m. pavasarį užtvanka bus baigta ir prie jos pradės veikti elektrinė jėgainė, kuri pradžiūš duos 130,000 kilovatų-valandų jėgos, o vėliau artį 500,000. Elektrinė jėga bus aprūpinta statomi fabrikai ir penki miestai Persijos įlankos srityje. Dež užtvanka bus aukščiausia Artimuose rytuose: 1,5000 pėdų ilgio ir 600 pėdų aukščio. Už jos Dež upė

je susidarys vandens rezervuaras 35-ųjų mylių ilgio, užims 16,000 akrų plotą. Iš jo bus galima apdrėkinti 362,000 akrų žemės plotą. Šioje žemės srityje yra stoka vandens, apdrėkinimai pakels pusrėčio karto javų derlių.

Pastatymas užtvankos, įrengimas elektrinės jėgainės ir kiti darbai pareikalaus apie \$150,000,000. Iranas dalį lėšų gavo iš Jungtinių Tautų, o dalį sukels už naftą.

ATOMŲ BAZĖJE YRA 6,000 JAV KARŲ

Londonas. — Holy Loch, Škotijoje, kur Jungtinės Valstijos yra įrengę atominį submarinų bazę ir atominį bombonešių stovyklą, yra virš 6,000 karininkų, lakūnų ir jūrininkų.

IŠ LAOSO IŠVYKS SVETIMI KARIAI

Vientiane. — Laos vyriausybė patvarkė, kad visi svetimų šalių karininkai, kariai ir militariniai patarėjai turi išvažiuoti. Jie turi išvykti iki spalio 7 dienai.

Vėliausios žinios

Havana. — Rugpjūčio 25 dieną du nedideli laivėliai atplaukė iš Jungtinių Valstijų pusės ir apšaudė Havanos priemiestyje esantį Miramare viešbutį. Laikraštis "Hoy" rašo: "Tai buvo JAV kulkos".

Miami, Fla. — Paaikėjo, kad laivėliai buvo nuplaukę iš Miami prieplaukos, kuria apšaudė Havanos priemiestį. JAV vyriausybė sulaukė juos ir eina tyrinėjimas.

Vientiane. — Vakaruose sklaidžiam paskalai, būk Laosė vėl prasidėjo mūšiai, neturi nieko bendro su teisybe.

Maskva. —TSRS gamina filmą "Du žvaigždžių broliai", tai iš kosmonautų Nikolajevą ir Popovičiaus žygių.

Washingtonas. — Elektros specialistas S. L. Udoll išvyko porai savačių į Tarybų Sąjungą.

Maskva. — TSRS vyriausybė pasiuntė aštrią notą JAV komandieriui vakarų Berlyne. Sako: jeigu paskartos puolimas ant TSRS garbės stargybos, kurie vyksta prie karių kapo, tai TSRS imsis atitinkamų priemonių hitlerininkų suvaldymui.

Alžyras. — Užsienio sukurstyti militaristai suokalbina prieš Beno Bella valdžią, bet vyriausybė laikosi tvirtai.

Maskva. — Atvyko Jungtinių Tautų generalinis sekretorius U Thantas.

Ankara. — Turkija nutraukė diplomatinis ryšius su Irako respublika.

New Delhi. — Indija sutiko tartis su Kinija sienų reikalais.

Cambridge, Mass. — Sulaukęs 63 metų amžiaus mirtį geologistas Dr. J. H. Bradley.

Kuba, Jungtinės Valstijos ir pabėgėlių melų kampanija

Havana. — Nėra tos dienos, kad JAV karo lėktuvai nesikraidytų virš Kubos teritorijos. Dažniausiai jie atskrenda iš karo laivyno bazės, kurią JAV yra įsitaisę Kubos teritorijoje, Guantanamo įlankoje. Vėlesniu laiku ir JAV submarinai bei kiti karo laivai įsiveržia į Kubos vandenį.

Washingtonas. — Tarp liepos 27 ir 31 dienos į Kubą atplaukė penkiolika Tarybų Sąjungos laivų į Havanos, Marielio, Mantazo ir Bahia de Nipe prieplaukas. Penki iš jų atgabeno žmones, matomai, tarybinius technikus pakeitimui tu, kurie pirmiau buvo atvežti iš Kubos skirtingą laiką.

Pabėgėliai iš Kubos pasakoja, būk tie laivai atgabeno 5,000 kareivių iš socialistinių šalių, bet tai jų pasakaj netiki nei Jungtinių Valstijų vyriausybė, numatoma, kad pabėgėliai ją sklaidžia provokacijos sumetimais, nes reikalauja JAV intervencijos į Kubą.

Havana. — Dienraštis "Hoy" rašo, kad Jungtinėse Valstijose pabėgėlių sklaidžiama propaganda būk į Kubą yra atvykę 5,000 karininkų ir karių iš Tarybų Sąjungos ir iš kitų socialistinių šalių, yra grynas melas.

Kubos premjeras Kastro sakė, kad į Kubą atvyko tik 1,000 tarybinių technikų ir žemės ūkio specialistų.

Amerikos lietuviai buvo Pirčiupyje ir kitur

Tarybų Lietuvoje viešint Amerikos lietuvių grupę rugp. 19 d. lankėsi Pirčiupyje, kur apžiūrėjo muziejų, mokykloje įrengtą biblioteka-skaityklą.

Pirčiupio muziejaus direktorius K. Astaška papasakojo svečiams apie tai, kaip vokiečiai fašistai sudėgino šį kaimą kartu su jo gyventojais, o taip pat apie naują gyvenimą "Pirčiupio" kolūkyje, apie žemdirbių pasiekimus.

Muziejaus lankytojų knygoje Amerikos lietuviai paliko tokį įrašą: "Vaizdas graudus ir amžinai neužmirštamas. Mes, Amerikos lietuvių delegacija, jaučiame širdyje baisų skausmą, ir reiškiamo amžiną pasipiktinimą ir kerštą tiems baisiems žvėrims, kurie atliko tą kruviną ir amžiąs

negirdėta nusikaltimą". Iš Pirčiupio Amerikos lietuviai išvyko į Druskininkus. Čia juos sutiko ir pasveikino miesto vykdomojo komiteto sekretorius P. Kurlianskas. Jis papasakojo apie kurortą, kuris nepaprastai išaugo tarybiniais metais ir kuriame dabar kasmet išsisi ir gydosi apie 50 tūkstančių darbo žmonių.

Antrąją viešnagės Druskininkuose dieną svečiai pasitikrino gydyklose savo sveikatą, aplankė "Draugystės", "Saulutės" ir kitas sanatorijas, kateriu išskylavo Nemunu.

Grupę sudaro: Konstančia Abekienė - Rimkienė, Vera Bunkienė, Jokūbas Jaskevičius, Julija Marasienė, Rožė Samulionienė. (ELTA)

Nesusitaiko dėl JAV apsiginklavinimo

Washingtonas. —JAV erdvinių užkariavimo mokslininkai ir gynybos sekretorius R. McNamara nesusitaiko. Specialistai sako, kad Tarybų Sąjunga, iššaudama erdvių laivus "Vostok-III" ir "Vostoko-IV", aiškiai įrodė jos pirmenybę ir apsiginklavinimą. Tą sako ir karininkai iš Pentagono.

Bet McNamara, kuris nėra tokių reikalų specialistas, nesutinka. Jis reikalauja daugiau statyti atominį submarinų, didelių bombinių lėktuvų ir taip pralenkti TSRS apsiginklavinimo srityje.

Londonas. — Šeši Jungtinių Valstijų atominiai submarinai randasi Holy Loch prieplaukoje. Škotai beveik kiekvieną dieną demonstruoja ir reikalauja, kad jie iš ten pasitrauktų.

Taupys Arkansas upės vandenį

Washingtonas. — JAV Kongresas nubalsavo vykdinti gyvenimam taip vadinamą Arkansas - Eryingpan projektą, kuris reiškia —taupymą prėsos vandens.

Arkansas teka iš Colorado valstijos, yra 1,460 mylių ilgio, labai vandeninga, bet savo vandenis nuneša į Mississippi upę.

Planuoja pramušti po Rocky kalnais tunelius, įrengti kanalus ir jų pagalba vakarinėje kalnų pusėje taupyti vandenį. Projektas reikalauja \$169,900,000.

Maskva. — Tarybų Sąjunga pasiuntė pasveikintąją Francūzijos prezidentui De Gaullei, kuris išliko gyvas. Teroristai du kartus šaudė į jį, kartą kulkos tik porą colių pro De Gaulle praėjo.

LAISVE

LITHUANIAN
SEMI-WEEKLY

PUBLISHED BY THE LAISVE, INC.

Published Tuesdays and Fridays, except in case of Holidays
102-02 LIBERTY AVENUE, OZONE PARK 17, N. Y.

Entered as second class matter at the Post Office of Jamaica, N. Y.
Established April 5, 1911 ROY MIZARA, Editor

SUBSCRIPTION RATES:

United States, per year	\$9.00	Canada, Lat. Amer., per year, \$10.00
United States, per 6 months \$5.00		Canada, Lat. Amer. 6 months, \$5.50
Queens Co. \$10.00 per year		Foreign countries, per year, \$12.00
Queens Co., per six months \$5.50		Foreign countries, 6 months, \$6.50

Tai neišvengiamas žingsnis

TAIP VADINAMA KETURIŲ JĖGŲ militarinė komandantūra Berlyne jau seniai buvo tik fikcija, tik apgavystė. Tiesa, ji buvo 1945 metais įsteigta kuo geriausiai norais ir sumetimais; tiesa, jos galios buvo didelės ir svarbios, nes ji turėjo tvarkyti visus Vokietijos okupavimo reikalus, kol nebus prieita prie padarymo su Vokietija taikos sutarties. Deja, jau 1948 metais amerikiečiai, anglai ir francūzai pradėjo visus reikalus savo okupacijos zonoje savotiškai tvarkyti. Protestai iš tarybinio komandanto pusės nieko nereiškė. Nuo to laiko komandantūra nustojo buvusi tuo, kuo turėjo būti.

Nežiūrint to, „dėl šventos ramybės“, jos fikcija buvo palikta, ir laikas nuo laiko keturi komandantai Berlyne susiedavo ir pasikalbėdavo. Tačiau jų „nutarimai“ nieko nebereiškė. Nutarimus darė didžiųjų valstybių galvos. Dar daugiau: kaip aiškina Tarybų Sąjunga savo vėliausioje notoje, kurioje panaikinamas tarybinio komandanto postas Berlyne, amerikiečiai, anglai ir francūzai pradėjo komandantūros vardą naudoti palaiškimui savo okupacinio režimo Vakariniame Berlyne. Patys nepakenčiamai padėtis. Todėl, matyt, Tarybų Sąjunga ėmėsi žygio tik fikciją baigti. Ištraukimas tarybinio komandanto iš komandantūros reiškia tos fikcijos palaidojimą.

Juk jau labai seniai visam pasauliui aišku, kad Tarybų Sąjunga ruošiasi oficialiai pasirašyti atskirą sutartį su Rytine Vokietija. Tai ne kartą, bet desėtkus kartų savo kalbose yra pabrėžęs premjeras Chruščiovas. Tad visai teisinga išvada, jog panaikinimas tarybinio komandanto posto Berlyne yra tik dar vienas žingsnis prie tokios sutarties pasirašymo.

Prie to einama. Prie to turės būti prieita. Tik keista, kad mūsų vyriausybė dar vis nenori skaitytis su tuo, kas neišvengiama. Amžinai okupacinė padėtis Vokietijoje negali pasilikti. Daug geriau ir sveikiau būtų, jeigu prie tos padėties panaikinimo būtų prieita susitarimu visų keturių didžiojo karo talkininkų. Sveikiau būtų taikos reikalui. To, matyt, labai pageidauja Tarybų Sąjunga. Juk tik tuo ir tegalima išaiškinti atidėliojimas pasirašymo taikos sutarties su Rytine Vokietija. Ir jeigu pagaliau Tarybų Sąjunga viena turės taiką pasirašyti, tai jau dėl tik to, kad kitos išeities jai nebebuvo.

Su panaikinimu militarinio komandanto posto Rytiniame Berlyne vėl mūsų komercinėje spaudoje ir valdandžiose radijoose prapliupo kalbos apie naują „Berlyno krizę“. Vėl padidėjo propaganda dar už didesnį ginklavimąsi.

Reikia, tačiau, tikėtis, kad mūsų vyriausybėje atsirastų pakankamai šaltai protaujančių žmonių, kurie rimtai pagalvos apie ieškojimą naujų būdų, naujų kelių, naujų priemonių susitarimui su Tarybų Sąjunga dėl neleidimo tai „krizei“ tapti naujų nesusipratimų šaltiniu. Priešingai, kaip tik šitie naujieji įvykiai Berlyne turėtų patarnauti padidinimui pastangų pašalinti esamuosius nesusipratimus tarp abiejų pusių. To trokšta ir tikisi visa žmonija.

Su „devyniomis gyvybėmis“?!

IR VĖL ĮVYKĘS PASIKĖSINIMAS ant Francūzijos prezidento generolo de Gaullio gyvybės. Pusantrų šimto kulkų buvę paleista, bet nė viena jo nepasiekė!

Reikia pasakyti, kad šis pasikėsinimas nebe pirmas. Kelis kartus pirmiau buvo ryžtasi de Gaulle atskratyti kulkois bei bombos pagalba. Atrodo, kad šitas senas generolas yra ta pasakiškoji su devyniomis gyvybėmis katė! Tik lieka klausimas: kiek tų pasikėsinimų parėjo iš jojo priešų pusės, o kiek buvo jo paties šalininkų išgalvota provokacijų savo vado prestižo pakėlimui?

Būtų labai puikus dalykas

“ATVYKS, AR NEATVYKS Chruščiovas į Niujorką?”, spekuliuoja visa Amerika. Apie tai daug rašoma laikraščiuose ir kalbama Washingtone. Bet prezidentas Kennedis sakosi kol kas nieko nežinąs. Nieko konkretaus tuo klausimų nesigirdi ir iš Maskvos. Kol kas tik gandai.

Bet įdomūs gandai, labai svarbūs gandai. Prezidentas spaudos konferencijoje pasakė, kad jis su mielu noru sutiktų su Chruščiovu susitikti ir tartis, jeigu jis atvyktų į Jungtinių Tautų Asamblėjos sesiją ateinančių mėnesių. Tai gera žinia.

Mums atrodo, kad Tarybų Sąjunga daug gero padarytų, atsiųsdama savo premjerą į Jungtinių Tautų Asamblėjos sesiją. Visas reikalus pasidarytų rimtesnis. Visa sesija atsitotų naujoje šviesoje.

Kaip žinia, jau yra rimtai užkliuvęs visuotinio nusiginklavimo klausimas. Ženevos konferencija nieko nedavė, nieko neišsprendė. Taip pat ne kažin kokios perspektyvos susitarimui dėl atominių ginklų bandymų. Patiks kam, ar nepatiks, šitie klausimai ateis į Jungtinių Tautų rankas. Suvažiavę į asamblėjos sesiją val-

KAS KĄ RAŠO IR SAKO

VISUR TIE KOMUNISTAI, VISUR JIE DARBUOJASI...

Patys komunistai gal nė nežinotų, kaip jiems sekasi, jeigu kartas nuo karto Chincagos kunigų „Draugas“ jiems jų laimėjimų neparodytų. Štai rugpiūčio 21 dienos laidoje skaityme apie dalį tų laimėjimų. Girdi:

Kongo suirutė dar neatitaisyta, Vakarų klados kartojamos, o Kremlius mažiau, bet tvirtu žingsniu klatingai veda savo politiką ir siekia savo tikslų. Alžirija, dėl kurios buvo pralieta tiek daug kraujo, jau yra Maskvai prielankaus vadovo rankose. Laosas, Azijoje, jau prarastas. Nežinia, tikslai, kur pakryps sugaudytų musulnių veiksmams kitose jaunosios nepriklausomos Azijos valstybėse. Tačiau ir ten net tokios milžiniškos Indijos vadovai dar vis nepakankamai įžvelgia komunizmo pavojų Azijos tautoms, kurių tarpe skurdo ir nepatenkintųjų yra dar per daug.

Neramioji Pietų Amerika, kurios daugelyje valstybių yra nuolatinės revoliucijos ir perversmai, kurių eilinis darbininkas vos gali pragyventi, Kremliaus pinks labai jaučiamos. Jos sprendžiamos įvairiais vardais ir titulais, jos statomos ten, kur daugiau silpnųjų, bet jos siekia to paties tikslo — praveisti Maskvai prielankią vyriausybę, kad jos pagalba galėtų sustiprinti komunizmo šalininkus ir masėse įskiepyti materialistinę ideologiją.

Iš to paties kunigų „Draugo“ sužinome, kad tie patys komunistai nepalieka ramybės nei aukštai išsivysčiusių kapitalistinių kraštų. Tik tuose kraštuose jie kitokių tikslų siekia. „Draugas“ sako:

Čia propagandos pagalba stengiamasi susirasti silpnųjų, kurie ne ekonominėje, bet komunistinės moralės srityje ieško ko nors naujo, patrauklaus ir naudingo. Jie nesąmoningai skleidžia komunistinius nuodus universitetų auditorijose, sanbūrių susirinkimuose, kovoje už taiką ir techninio mokslo išvystymą. Juos labiau žavi komunistų propagandos žodžiai, kurių teisingumo negalima patikrinti, negu Vakarų valstybių laimėjimai, kurie, jų nuomone, dar vis nepasiekia norimų rezultatų.

O kas, žinoma, baisiausia, pasak „Draugo“, kad „ir mūsų tarpe jaučiamas komunizmo voratinklio supimams, kai siūloma atsisąžinti nepalaužiamos kovos, o imtis bendradarbiavimo kultūrinėje srityje su tauta, kurios visos pastangos ir laimėjimai nudažomi raudona spalva.“

Čia, matote, nemažai šaukianios propagandos už komunistus. Nejaugi jau ir „Draugo“ redakcijoje atsirado „komunizmo voratinklių supimas“? Nereikia juoktis. Visko gali būti...

KO TAIP IŠSIGANDĖ „ŠVENTIEJI TĖVELIAI“?

Vilniaus „Vakariniame naujienoje“ skaitome:

Vakarų Vokietijos teologijos daktaras Jozefas Kobergas neseniai išspausdino brošiūrą, kurioje nerimauja, kad Vakarų Vokietijos katalikai katas-trefiškai liaujasi d o m e j e s i šventųjų raštu. Jis kritikuoja bažnyčios tarnus, neefektyviai kovojančius su papri-

jiečių užkėtimu „erezinėmis“ idėjomis. Daugelis katalikų, skundžiasi Kobergas, „beveik neįsivaizduoja bedieviško gyvenimo neteisingumo“. Jų eretiškos nuotaikos nekelia jokių abejonių. Du trečdaliai miestų papripijiečių nustojo sėkmingai lankyti pamaldas ir net neranda laiko bent kartą per metus prieiti išpažinties ir priimti komunią.

Brošiūros autorius nukreipia kritikos strėles prieš aukštąją Bonos dvasininkiją, kuri, pasak jo, neteikianti pakankamai reikšmės religinei propagandai VFR miestų gyventojų tarpe. Autorius ragina komandiruoti į miestus „bent nedidelį skaičių kaimo dvasininkų“.

Kobergas neatsitiktinai taip atkakliai ragina sustiprinti religinę propagandą didžiųjų miestuose Vakarų Vokietijos miestuose, kur sutelkta pagrindinė šalies pramonė. Vals-tiečių masės užgimtumai ir tamsumas lengvina dvasios tėvų uždavinį kaime. O kai dėl miesto, tai čia jų pamokslai vis dažniau šauna pro šalį. Kaip nurodo Vakarų Vokietijos žurnalas „Magnum“, „80 procentų katalikų, palaiką bet kokius ryšius su bažnyčia, atiduoda savo balsus krikščionių demokratų sąjungai, nepriklausomai nuo to, kokią vietą jie užima gamyboje.“ Iki šiol krikščionių demokratų sąjungai pavykdavo rinkimų metu patraukti į savo pusę darbininkų-katalikų. Visa tai žymiu mastu ir užtikrindavo krikščionių demokratų sąjungai valdančiosios partijos padėtį šalyje. O jeigu pagrindinė darbo žmonių — katalikų — masė atitols nuo bažnyčios, vis labiau veikiamą demokratinių idėjų, kurios vis labiau ir labiau užvaldo Vakarų Vokietijos gyventojų protus, tuomet krikščionių demokratų sąjungai teks atsakyti politinio viešpatavimo.

IDOMUS IR TOKS SUPRATIMAS

Į komunizmą ir komunistus tik ranka numoti jau seniai nebegalima. Viena, todėl, kad labai daug žmonių komunizmu įdomaujasi, o antra — ir svarbiausia, kad jau daug, daug milijonų žmonių savo rankomis komunizmą stato. Nuo jo užsimerkti nebėra jokio išrovavimo. Jį reikia suprasti ir išsiaiškinti. Imasi jį aiškintis ir didžiausi komunizmo priešai. Kai kurių jų „filosofijos“ iš tikrųjų gana įdomios.

Paimkime tūlą Ancę Donelą, kuris giriiasi turėjęs progos net „vienam Amerikos universitete su salioniniais komunistais debatuoti.“ Jis, žinoma, su jais susidorojęs, bet turėjęs nemažai paprakai tuoti. Mat, nors jie, tie „salioniniai komunistai“ (matyt, studentai, profesorai) nesutinką su komunistų vartojamais metodais, bet teigia, kad „šiai komunizmas esąs žmoniškas, nes jo pagrindinis tikslas — kova už socialinį teisingumą, o tuo pačiu ir už žmoniškumą.“

Griežtai nesutikdamas su šia visiškai protinga nuomone apie komunizmą, Donelą skundžiasi:

NELEMTOS PROVOKACIJOS LIEDNOS PASEKMĖS

Mūsų šalies spaudoje neseniai buvo nemažai rašyta apie Kanados taip vadinamus dukaborus, kaip jie sa-

vo keistais poelgiais priėję iki pakvaišimo. Visiškai kitaip apie tuos žmones kalba kanadiečių „Liaudies balsas“.

Laikraštis rašo:

Britų Kolumbijos tvarkos prižiūrėtojai buvo suėmę 70 dukaborų, Laisvės Sūnų narių, kaip suokalbinių prieš Kanados ir Britų Kolumbijos vyriausybes. Tardymas truko net 38 dienas. Vyriausybei atsiėjo \$100,000. Bet tardytojas nesurado pakankamų įrodymų, kad tie dukaborai tikrai darė tokius suokalbius. Prokuroro kaltinimai buvo atmetti ir dukaborai paleisti.

Bet tuo metu jų pasekėjai, protestuodami prieš areštavimą tų žmonių, suėdino 200 savo namų. Įvyko daugybė nuogų demonstracijų, per kurias buvo suimta ir nubausti eilė moterų. Ir tas dar daugiau sukėlė dukaborus prieš valdžią.

Taip tai valdžios neapgalvoti areštai ir kaltinimai buvo provokacija dukaborams. Pasėkmės tikrai apgailestinos.

Žinoma, tie laisvės sūnūs negali būti pagirti už tokius veiksmus, kaip deginimas namų, sprogdinimas įrengimų, nuogos demonstracijos, bet viso to nebūtų buvę, jei valdžia elgtųsi su jais įsimintinčiau. Jie yra keisti religiniai fanatikai, tad reikia tą pripažinti ir rasti tinkamą būdą apsieiti su jais.

VISI KALBĖJO, O JIS „LOJO“

Kokiu įsiutimu mūsų broliai menševikai iš So. Bosiliko — masė atitols nuo bažnyčios, vis labiau veikiamą demokratinių idėjų, kurios vis labiau ir labiau užvaldo Vakarų Vokietijos gyventojų protus, tuomet krikščionių demokratų sąjungai teks atsakyti politinio viešpatavimo.

Kokiu įsiutimu mūsų broliai menševikai iš So. Bosiliko — masė atitols nuo bažnyčios, vis labiau veikiamą demokratinių idėjų, kurios vis labiau ir labiau užvaldo Vakarų Vokietijos gyventojų protus, tuomet krikščionių demokratų sąjungai teks atsakyti politinio viešpatavimo.

Kokiu įsiutimu mūsų broliai menševikai iš So. Bosiliko — masė atitols nuo bažnyčios, vis labiau veikiamą demokratinių idėjų, kurios vis labiau ir labiau užvaldo Vakarų Vokietijos gyventojų protus, tuomet krikščionių demokratų sąjungai teks atsakyti politinio viešpatavimo.

Kokiu įsiutimu mūsų broliai menševikai iš So. Bosiliko — masė atitols nuo bažnyčios, vis labiau veikiamą demokratinių idėjų, kurios vis labiau ir labiau užvaldo Vakarų Vokietijos gyventojų protus, tuomet krikščionių demokratų sąjungai teks atsakyti politinio viešpatavimo.

Kokiu įsiutimu mūsų broliai menševikai iš So. Bosiliko — masė atitols nuo bažnyčios, vis labiau veikiamą demokratinių idėjų, kurios vis labiau ir labiau užvaldo Vakarų Vokietijos gyventojų protus, tuomet krikščionių demokratų sąjungai teks atsakyti politinio viešpatavimo.

Kokiu įsiutimu mūsų broliai menševikai iš So. Bosiliko — masė atitols nuo bažnyčios, vis labiau veikiamą demokratinių idėjų, kurios vis labiau ir labiau užvaldo Vakarų Vokietijos gyventojų protus, tuomet krikščionių demokratų sąjungai teks atsakyti politinio viešpatavimo.

Kokiu įsiutimu mūsų broliai menševikai iš So. Bosiliko — masė atitols nuo bažnyčios, vis labiau veikiamą demokratinių idėjų, kurios vis labiau ir labiau užvaldo Vakarų Vokietijos gyventojų protus, tuomet krikščionių demokratų sąjungai teks atsakyti politinio viešpatavimo.

Kokiu įsiutimu mūsų broliai menševikai iš So. Bosiliko — masė atitols nuo bažnyčios, vis labiau veikiamą demokratinių idėjų, kurios vis labiau ir labiau užvaldo Vakarų Vokietijos gyventojų protus, tuomet krikščionių demokratų sąjungai teks atsakyti politinio viešpatavimo.

Kokiu įsiutimu mūsų broliai menševikai iš So. Bosiliko — masė atitols nuo bažnyčios, vis labiau veikiamą demokratinių idėjų, kurios vis labiau ir labiau užvaldo Vakarų Vokietijos gyventojų protus, tuomet krikščionių demokratų sąjungai teks atsakyti politinio viešpatavimo.

Kokiu įsiutimu mūsų broliai menševikai iš So. Bosiliko — masė atitols nuo bažnyčios, vis labiau veikiamą demokratinių idėjų, kurios vis labiau ir labiau užvaldo Vakarų Vokietijos gyventojų protus, tuomet krikščionių demokratų sąjungai teks atsakyti politinio viešpatavimo.

Kokiu įsiutimu mūsų broliai menševikai iš So. Bosiliko — masė atitols nuo bažnyčios, vis labiau veikiamą demokratinių idėjų, kurios vis labiau ir labiau užvaldo Vakarų Vokietijos gyventojų protus, tuomet krikščionių demokratų sąjungai teks atsakyti politinio viešpatavimo.

Kokiu įsiutimu mūsų broliai menševikai iš So. Bosiliko — masė atitols nuo bažnyčios, vis labiau veikiamą demokratinių idėjų, kurios vis labiau ir labiau užvaldo Vakarų Vokietijos gyventojų protus, tuomet krikščionių demokratų sąjungai teks atsakyti politinio viešpatavimo.

Kokiu įsiutimu mūsų broliai menševikai iš So. Bosiliko — masė atitols nuo bažnyčios, vis labiau veikiamą demokratinių idėjų, kurios vis labiau ir labiau užvaldo Vakarų Vokietijos gyventojų protus, tuomet krikščionių demokratų sąjungai teks atsakyti politinio viešpatavimo.

Kokiu įsiutimu mūsų broliai menševikai iš So. Bosiliko — masė atitols nuo bažnyčios, vis labiau veikiamą demokratinių idėjų, kurios vis labiau ir labiau užvaldo Vakarų Vokietijos gyventojų protus, tuomet krikščionių demokratų sąjungai teks atsakyti politinio viešpatavimo.

Kokiu įsiutimu mūsų broliai menševikai iš So. Bosiliko — masė atitols nuo bažnyčios, vis labiau veikiamą demokratinių idėjų, kurios vis labiau ir labiau užvaldo Vakarų Vokietijos gyventojų protus, tuomet krikščionių demokratų sąjungai teks atsakyti politinio viešpatavimo.

Kokiu įsiutimu mūsų broliai menševikai iš So. Bosiliko — masė atitols nuo bažnyčios, vis labiau veikiamą demokratinių idėjų, kurios vis labiau ir labiau užvaldo Vakarų Vokietijos gyventojų protus, tuomet krikščionių demokratų sąjungai teks atsakyti politinio viešpatavimo.

Kokiu įsiutimu mūsų broliai menševikai iš So. Bosiliko — masė atitols nuo bažnyčios, vis labiau veikiamą demokratinių idėjų, kurios vis labiau ir labiau užvaldo Vakarų Vokietijos gyventojų protus, tuomet krikščionių demokratų sąjungai teks atsakyti politinio viešpatavimo.

Kokiu įsiutimu mūsų broliai menševikai iš So. Bosiliko — masė atitols nuo bažnyčios, vis labiau veikiamą demokratinių idėjų, kurios vis labiau ir labiau užvaldo Vakarų Vokietijos gyventojų protus, tuomet krikščionių demokratų sąjungai teks atsakyti politinio viešpatavimo.

Kokiu įsiutimu mūsų broliai menševikai iš So. Bosiliko — masė atitols nuo bažnyčios, vis labiau veikiamą demokratinių idėjų, kurios vis labiau ir labiau užvaldo Vakarų Vokietijos gyventojų protus, tuomet krikščionių demokratų sąjungai teks atsakyti politinio viešpatavimo.

Kokiu įsiutimu mūsų broliai menševikai iš So. Bosiliko — masė atitols nuo bažnyčios, vis labiau veikiamą demokratinių idėjų, kurios vis labiau ir labiau užvaldo Vakarų Vokietijos gyventojų protus, tuomet krikščionių demokratų sąjungai teks atsakyti politinio viešpatavimo.

Kokiu įsiutimu mūsų broliai menševikai iš So. Bosiliko — masė atitols nuo bažnyčios, vis labiau veikiamą demokratinių idėjų, kurios vis labiau ir labiau užvaldo Vakarų Vokietijos gyventojų protus, tuomet krikščionių demokratų sąjungai teks atsakyti politinio viešpatavimo.

Kokiu įsiutimu mūsų broliai menševikai iš So. Bosiliko — masė atitols nuo bažnyčios, vis labiau veikiamą demokratinių idėjų, kurios vis labiau ir labiau užvaldo Vakarų Vokietijos gyventojų protus, tuomet krikščionių demokratų sąjungai teks atsakyti politinio viešpatavimo.

Kokiu įsiutimu mūsų broliai menševikai iš So. Bosiliko — masė atitols nuo bažnyčios, vis labiau veikiamą demokratinių idėjų, kurios vis labiau ir labiau užvaldo Vakarų Vokietijos gyventojų protus, tuomet krikščionių demokratų sąjungai teks atsakyti politinio viešpatavimo.

Kokiu įsiutimu mūsų broliai menševikai iš So. Bosiliko — masė atitols nuo bažnyčios, vis labiau veikiamą demokratinių idėjų, kurios vis labiau ir labiau užvaldo Vakarų Vokietijos gyventojų protus, tuomet krikščionių demokratų sąjungai teks atsakyti politinio viešpatavimo.

Kokiu įsiutimu mūsų broliai menševikai iš So. Bosiliko — masė atitols nuo bažnyčios, vis labiau veikiamą demokratinių idėjų, kurios vis labiau ir labiau užvaldo Vakarų Vokietijos gyventojų protus, tuomet krikščionių demokratų sąjungai teks atsakyti politinio viešpatavimo.

Kokiu įsiutimu mūsų broliai menševikai iš So. Bosiliko — masė atitols nuo bažnyčios, vis labiau veikiamą demokratinių idėjų, kurios vis labiau ir labiau užvaldo Vakarų Vokietijos gyventojų protus, tuomet krikščionių demokratų sąjungai teks atsakyti politinio viešpatavimo.

Kokiu įsiutimu mūsų broliai menševikai iš So. Bosiliko — masė atitols nuo bažnyčios, vis labiau veikiamą demokratinių idėjų, kurios vis labiau ir labiau užvaldo Vakarų Vokietijos gyventojų protus, tuomet krikščionių demokratų sąjungai teks atsakyti politinio viešpatavimo.

Kokiu įsiutimu mūsų broliai menševikai iš So. Bosiliko — masė atitols nuo bažnyčios, vis labiau veikiamą demokratinių idėjų, kurios vis labiau ir labiau užvaldo Vakarų Vokietijos gyventojų protus, tuomet krikščionių demokratų sąjungai teks atsakyti politinio viešpatavimo.

Kokiu įsiutimu mūsų broliai menševikai iš So. Bosiliko — masė atitols nuo bažnyčios, vis labiau veikiamą demokratinių idėjų, kurios vis labiau ir labiau užvaldo Vakarų Vokietijos gyventojų protus, tuomet krikščionių demokratų sąjungai teks atsakyti politinio viešpatavimo.

Kokiu įsiutimu mūsų broliai menševikai iš So. Bosiliko — masė atitols nuo bažnyčios, vis labiau veikiamą demokratinių idėjų, kurios vis labiau ir labiau užvaldo Vakarų Vokietijos gyventojų protus, tuomet krikščionių demokratų sąjungai teks atsakyti politinio viešpatavimo.

Kokiu įsiutimu mūsų broliai menševikai iš So. Bosiliko — masė atitols nuo bažnyčios, vis labiau veikiamą demokratinių idėjų, kurios vis labiau ir labiau užvaldo Vakarų Vokietijos gyventojų protus, tuomet krikščionių demokratų sąjungai teks atsakyti politinio viešpatavimo.

Kokiu įsiutimu mūsų broliai menševikai iš So. Bosiliko — masė atitols nuo bažnyčios, vis labiau veikiamą demokratinių idėjų, kurios vis labiau ir labiau užvaldo Vakarų Vokietijos gyventojų protus, tuomet krikščionių demokratų sąjungai teks atsakyti politinio viešpatavimo.

Kokiu įsiutimu mūsų broliai menševikai iš So. Bosiliko — masė atitols nuo bažnyčios, vis labiau veikiamą demokratinių idėjų, kurios vis labiau ir labiau užvaldo Vakarų Vokietijos gyventojų protus, tuomet krikščionių demokratų sąjungai teks atsakyti politinio viešpatavimo.

Kokiu įsiutimu mūsų broliai menševikai iš So. Bosiliko — masė atitols nuo bažnyčios, vis labiau veikiamą demokratinių idėjų, kurios vis labiau ir labiau užvaldo Vakarų Vokietijos gyventojų protus, tuomet krikščionių demokratų sąjungai teks atsakyti politinio viešpatavimo.

Kokiu įsiutimu mūsų broliai menševikai iš So. Bosiliko — masė atitols nuo bažnyčios, vis labiau veikiamą demokratinių idėjų, kurios vis labiau ir labiau užvaldo Vakarų Vokietijos gyventojų protus, tuomet krikščionių demokratų sąjungai teks atsakyti politinio viešpatavimo.

Kokiu įsiutimu mūsų broliai menševikai iš So. Bosiliko — masė atitols nuo bažnyčios, vis labiau veikiamą demokratinių idėjų, kurios vis labiau ir labiau užvaldo Vakarų Vokietijos gyventojų protus, tuomet krikščionių demokratų sąjungai teks atsakyti politinio viešpatavimo.

Kokiu įsiutimu mūsų broliai menševikai iš So. Bosiliko — masė atitols nuo bažnyčios, vis labiau veikiamą demokratinių idėjų, kurios vis labiau ir labiau užvaldo Vakarų Vokietijos gyventojų protus, tuomet krikščionių demokratų sąjungai teks atsakyti politinio viešpatavimo.

Kokiu įsiutimu mūsų broliai menševikai iš So. Bosiliko — masė atitols nuo bažnyčios, vis labiau veikiamą demokratinių idėjų, kurios vis labiau ir labiau užvaldo Vakarų Vokietijos gyventojų protus, tuomet krikščionių demokratų sąjungai teks atsakyti politinio viešpatavimo.

Kokiu įsiutimu mūsų broliai menševikai iš So. Bosiliko — masė atitols nuo bažnyčios, vis labiau veikiamą demokratinių idėjų, kurios vis labiau ir labiau užvaldo Vakarų Vokietijos gyventojų protus, tuomet krikščionių demokratų sąjungai teks atsakyti politinio viešpatavimo.

Kokiu įsiutimu mūsų broliai menševikai iš So. Bosiliko — masė atitols nuo bažnyčios, vis labiau veikiamą demokratinių idėjų, kurios vis labiau ir labiau užvaldo Vakarų Vokietijos gyventojų protus, tuomet krikščionių demokratų sąjungai teks atsakyti politinio viešpatavimo.

Kokiu įsiutimu mūsų broliai menševikai iš So. Bosiliko — masė atitols nuo bažnyčios, vis labiau veikiamą demokratinių idėjų, kurios vis labiau ir labiau užvaldo Vakarų Vokietijos gyventojų protus, tuomet krikščionių demokratų sąjungai teks atsakyti politinio viešpatavimo.

Kokiu įsiutimu mūsų broliai menševikai iš So. Bosiliko — masė atitols nuo bažnyčios, vis labiau veikiamą demokratinių idėjų, kurios vis labiau ir labiau užvaldo Vakarų Vokietijos gyventojų protus, tuomet krikščionių demokratų sąjungai teks atsakyti politinio viešpatavimo.

Kokiu įsiutimu mūsų broliai menševikai iš So. Bosiliko — masė atitols nuo bažnyčios, vis labiau veikiamą demokratinių idėjų, kurios vis labiau ir labiau užvaldo Vakarų Vokietijos gyventojų protus, tuomet krikščionių demokratų sąjungai teks atsakyti politinio viešpatavimo.

Kokiu įsiutimu mūsų broliai menševikai iš So. Bosiliko — masė atitols nuo bažnyčios, vis labiau veikiamą demokratinių idėjų, kurios vis labiau ir labiau užvaldo Vakarų Vokietijos gyventojų protus, tuomet krikščionių demokratų sąjungai teks atsakyti politinio viešpatavimo.

Kokiu įsiutimu mūsų broliai menševikai iš So. Bosiliko — masė atitols nuo bažnyčios, vis labiau veikiamą demokratinių idėjų, kurios vis labiau ir labiau užvaldo Vakarų Vokietijos gyventojų protus, tuomet krikščionių demokratų sąjungai teks atsakyti politinio viešpatavimo.

Kokiu įsiutimu mūsų broliai menševikai iš So. Bosiliko — masė atitols nuo bažnyčios, vis labiau veikiamą demokratinių idėjų, kurios vis labiau ir labiau užvaldo Vakarų Vokietijos gyventojų protus, tuomet krikščionių demokratų sąjungai teks atsakyti politinio viešpatavimo.

Kokiu įsiutimu mūsų broliai menševikai iš So. Bosiliko — masė atitols nuo bažnyčios, vis labiau veikiamą demokratinių idėjų, kurios vis labiau ir labiau užvaldo Vakarų Vokietijos gyventojų protus, tuomet krikščionių demokratų sąjungai teks atsakyti politinio viešpatavimo.

Kokiu įsiutimu mūsų broliai menševikai iš So. Bosiliko — masė atitols nuo bažnyčios, vis labiau veikiamą demokratinių idėjų, kurios vis labiau ir labiau užvaldo Vakarų Vokietijos gyventojų protus, tuomet krikščionių demokratų sąjungai teks atsakyti politinio viešpatavimo.

Kokiu įsiutimu mūsų broliai menševikai iš So. Bosiliko — masė atitols nuo bažnyčios, vis labiau veikiamą demokratinių idėjų, kurios vis labiau ir labiau užvaldo Vakarų Vokietijos gyventojų protus, tuomet krikščionių demokratų sąjungai teks atsakyti politinio viešpatavimo.

Kokiu įsiutimu mūsų broliai menševikai iš So. Bosiliko — masė atitols nuo bažnyčios, vis labiau veikiamą demokratinių idėjų, kurios vis labiau ir labiau užvaldo Vakarų Vokietijos gyventojų protus, tuomet krikščionių demokratų sąjungai teks atsakyti politinio viešpatavimo.

Kokiu įsiutimu mūsų broliai menševikai iš So. Bosiliko — masė atitols nuo bažnyčios, vis labiau veikiamą demokratinių idėjų, kurios vis labiau ir labiau užvaldo Vakarų Vokietijos gyventojų protus, tuomet krikščionių demokratų sąjungai teks atsakyti politinio viešpatavimo.

Kokiu įsiutimu mūsų broliai menševikai iš So. Bosiliko — masė atitols nuo bažnyčios, vis labiau veikiamą demokratinių idėjų, kurios vis labiau ir labiau užvaldo Vakarų Vokietijos gyventojų protus, tuomet krikščionių demokratų sąjungai teks atsakyti politinio viešpatavimo.

Kokiu įsiutimu mūsų broliai menševikai iš So. Bosiliko — masė atitols nuo bažnyčios, vis labiau veikiamą demokratinių idėjų, kurios vis labiau ir labiau užvaldo Vakarų Vokietijos gyvent

KULTŪRINIS LENKIJOS LIETUVIŲ GYVENIMAS

Liaudies Lenkijoje gyvenančios nacionalinės mažumos, jų tarpe ir lietuviai, turi geras sąlygas kultūriniam darbui vystyti. Neseniai Seinuose įvyko trečiasis Lietuvos visuomeninės kultūros draugijos suvažiavimas, kuris išrinko naują Centro valdybą. Jos pirmininku vėl buvo išrinktas Algirdas Skripka.

Dabar Lietuvos visuomeninei kultūros draugijai priklauso daugiau kaip tūkstantis narių. Dauguma jų gyvena Seinų ir Suvalkų krašte. Be to, Varšuvėje yra šios draugijos skyrius, o Vroclavo mieste šiais metais įsikūrė draugijai priklausančios ratelės.

Draugija daugiausia dėmesio skiria lietuviškoms mokykloms. Artimiausiu metu be jau esančių mokyklų numatyta pastatyti naujas tose vietovėse, kur gyventojų dauguma yra lietuviai. Dabar bendras mokinių skaičius lietuviškose mokyklose siekia daugiau kaip septynis šimtus. Ypač išaugo moksleivių skaičius Punksko vidurinėje mokykloje, kuri dar labiau išsiplės, pastatius internatą.

Draugija taip pat rūpinasi ir suaugusiųjų švietimu. Vien šiais metais keturiose lietuviškose žemės ūkio mokyklose mokėsi daugiau kaip šimtas klausytojų.

Nemaža dėmesio skiriama meninei saviveiklai. Dabar Lenkijoje yra 13 lietuvių saviveiklos ratelių, kuriuose dalyvauja apie pusė šimto žmonių. Rateliai koncertavo 53 kartus.

Lenkijoje yra nemaža lietuvių bibliotekų. Vien Seinų apskrityje penkiose bibliotekose valstiečiai skaito lietuviškas knygas. Tačiau iki šiol lietuviškų knygų dar trūko. Iš viso lietuviškų knygų bibliotekos turi apie tris tūkstančius tomų, o skaitytojų — apie tūkstantį. Dabar padėtis gerėja, nes lietuvių visuomeninė kultūros draugija gauna daug naujų leidinių iš Tarybų Lietuvos.

Viena geriausių yra Punksko valsčiaus viešoji biblioteka. Jos vedėja Genė Anuškevičienė glaudžiai bendradarbiauja su kitomis kultūrinėmis įstaigomis ir organizacijomis. Punksko bibliotekoje nuolat daugėja skaitytojų. Čia organizuojamos įdomios paskaitos, diskusijos vakarai.

Lietuvių kultūrinis gyvenimas Varšuvoje paskutiniu metu žymiai pagyvėjo. Lenkijos sostinėje gyvenantys lietuviai labai domisi Lietuvos Draugystės ir kultūrinių ryšių su užsienio šalimis draugijos prisunčiama laikraščiais bei žurnalais, o taip pat gaunamomis plokštelėmis su lietuviškos muzikos įrašais. Kultūrinis gyvenimas mūsų Varšuvos klube pagerėjo dabar ir dėl to, kad jam dabar išskirtos naujos patalpos pačiame miesto centre.

Lenkijoje pasirodo gana daug lietuvių rašytojų kūrinių vertimų į lenkų kalbą. Išleistas J. Grušo "Vestuvių sukaktis", K. Binkio "Generalinė repeticija", R. Mižaros "Prašvilpta laimė", A. Guzevičiaus "Dukova" ir J. Skliutausko "Vaikinas su velnio plauku" Netrukus

pasirodys V. Mykolaičio-Putino romanas "Sukilėliai", A. Bieliausko "Rožės žydi raudonai" ir J. Raugaus knyga "Ite, missa est."

Liaudies Lenkiją vis dažniau aplanko Tarybų Lietuvos meno meistrai ir saviveikliniai kolektyvai. Lenkijos Liaudies Respublikoje gyvenantieji lietuviai su dideliu susidomėjimu seka jų pasirodymus, mielai lanko koncertus. Savo ruožtu, Lenkijos lietuvių saviveiklininkai galvoja ateityje apankyti Tarybų Lietuvą ir supažindinti tėvynainius su savo pasiekimais.

Didelių įvykiu Lenkijos lietuvių gyvenime buvo lietuviško laikraščio "Aušra" pasirodymas. Savo puslapiuose laikraštis plačiai nušviečia lietuvių gyvenimą Lenkijos Liaudies Respublikoje.

Mykolas Kmita
Lietuvių visuomeninės kultūros draugijos Varšuvos skyriaus pirmininkas
(„Kauno tiesa“)

Kaip vyksta pionieriška vasara Lietuvoje

(Specialiai „Laisvei“)

Vilnius. — Palangoje ir Giruliuose, Kalautuvoje ir Kačerginėje, Trakuose ir Ignalinoje bei daugelyje kitų Lietuvos gražiausių gamtos kampelių jau ketvirtas mėnuo, kaip aidai pionieriško trimto garsai, vėjyje plakasi jaunųjų leniniečių poilsio stovyklų vėliavos. Nors jau nebetoli ir rugsėjo pirmoji, tačiau pionieriška vasara mūsų respublikoje — pačiame įkarštyje. Vien tik per pastaruosius du mėnesius prie mokyklų, įmonių, namų valdybų organizuotosse pionierių stovyklose vasaros atostogas praleido daugiau kaip 20,000 Lietuvos moksleivių.

Virš 300 respublikos vaikų jau pabuvojo visąsąjunginėje pionierių stovykloje Arteke. Neseniai į šį saulėtąjį Krymo kampelį išvyko didelė Vilniaus miesto vidurinių mokyklų moksleivių grupė. Jos dalyviai Arteke susitiks su Italijos, Prancūzijos, Indijos, Belgijos, Kubos, Lenkijos, Bulgarijos vaikais. Tauragės vidurinės mokyklos septyntos klasės pionierė Vita Drazdauskaitė pirmą kartą gyvenime šią vasarą išsisis už mūsų Tėvynės ribų. Už labai gerą mokymąsi, pavyzdinį ir aktyvų dalyvavimą pionierių draugovės veikloje Komjaunimo Centro Komitetas ir Respublikinė pionierių draugovės taryba Tauragės moksleivę apdovanojo kietais apdovanojimo diplomais ir apdovanojimo diplomais. Pionierių draugovės taryba Tauragės moksleivę apdovanojo kietais apdovanojimo diplomais ir apdovanojimo diplomais.

Šiaulių, Tytuvėnų, Pasvalio ir kitų Lietuvos vidurinių mokyklų jaunųjų turistų geriausias komandos išvyko dalyvauti Kryme įvykstančiame visasąjunginiame jaunųjų turistų sąskrydyje. Lietuvos moksleiviai surengs keletą turistinių žygių Krymo partizanų kovų prieš vokiškuosius okupantus keliais.

Rio de Janeiro. — „DC-8“ lėktuvo nelaimėje 16 žmonių buvo užmušta ir 88 sužeista.

Pildosi svajonės

ŽMOGUI, pirmą kartą peržengęs Vilniaus meno mokyklos slenkstį, ji iš pradžių atrodys tokia pat, kaip ir visos kitos. Triukšmas, vaikų klegesys pertraukos metu. Nuaidi skambutis ir ilgas mokyklos koridorius ištuštėja. Klasėse dėstoma botanika, algebra, istorija. Ir tik pamokoms jau įpusėjus, iš už dvigubų šeštosios klasės durų staiga pasigirsta švelnūs fleitos garsai, kažkur kitoje klasėje liejasi pianiška skambinama gama. Čia, šios mokyklos patalpose, klasėse, internato bendrabutyje pildosi svajonės, kurios stropiai puoselėjamos ir ugdomos, godos, kurioms nelemta sudužti.

Mokyklos direktoriaus kabinete kabo respublikos žemėlapis. Nuo raudono skritulėlio — Vilniaus, spinduliais tiesiasi maršrutai, kuriais pavasario pradžioje mokyklos dėstytojai, pasiskirstę aštuoniomis brigadomis, vyksta į darbininkų gyvenvietes, kolūkius. Kelionių tikslas — surasti gabius, talentingus vaikus, pasiūlyti jiems pašvesti savo gyvenimą menui.

Todėl mokykloje — internate mokosi bei gyvena vaikai — atstovai įvairiausių respublikos rajonų. Štai baigėsi pamokos, ir į internatą, smulku nešėlia ateina smuiko dėstytojo Serno mokinė penktokė Irutė Sadanskaitė. Ji atvyko iš Ignalinos rajono „Aušros“ kolūkio.

—Kai aš buvau dar visai maža, — aiškina mergaitė, —mėgdavau įsijungti radiją ir tyliai tyliai klausytis muzikos. Tyliai, nes šeima mūsų didelė. Be manęs dar šešetas brolių ir seserų — trukdyti jiems nenorėjau. Namuose muzika niekas daugiau nesidomėjo. O čia, mokykloje, mes visi daugiausia mėgstame specialybės pamokas.

Gimtaisiais namais mokykla tapo ir Danguolei ir

Vytui Abariams, zarasiškiams, iš Šniūkštų kaimo. Irutė čia pirmi metai, Vytautas mokosi jau šeštoje klasėje. Vytautas šiuo metu sprendžia sunkią problemą — ką jam pasirinkti — choro dirigavimo ar klarineto klase.

—Ne, vis dėlto, tur būt, choro — dirigavimo, — sako Vytautas Abarys, —mano geriausias draugas Gediminas Purkys irgi ją pasirinko. Žinote, Gediminas jau parašė nokturną, ir mums tas kūrinytis labai patinka. Gediminas šypsoi:

—Ką jūs?! Man juk nebuvo kas veikti. Dėstytojas uždraudė dainuoti, nes mano balsas keitėsi. Va, tada aš ir parašiau nokturną. Ką labiausiai mėgtu? Pati mėgiamiausia mano knyga „Trys mokyklininkai“, o iš kompozitorių — E. Grigas.

—O mano — Čaikovskis...

—O mano...

Ir viena po kitos vardina garsiųjų pasaulio muzikų pavardes, jiems, šitiems vaikams, pažįstamos nuo pat vaikystės. Dalinamasi ir savo pačių pasiekimais, laimėjimais. Štai neseniai mokyklos auklėtiniai klausėsi abiturientės Birutės Dambrauskaitės koncerto — baigiamųjų egzaminų. Birutė dirigavo mokyklos chorą.

—Birutė tikrai įstos į konservatoriją, — po koncerto buvo nuspręsta vienbalsiai.

Konservatorija — visų čia besimokančiųjų svajonė. Juk čia, meno mokykloje, yra visos sąlygos, kad galėtum mokytis, pasiektum tos aukštosios mokyklos slenkstį. Darbo ir poilsio kambariai, erdvios klasės, budrios pedagogų akys. Šios dienos vaikas nelengvos — vyksta egzaminai. Bet jie bus išlaikyti, ir mokyklos auklėtinis laukia saulėta, džiugusminga vasara.

S. Šalaitis

Kilimų audėjai

Jūs papuošėte savo naują butą lietuvišku kilimu. Ir negalite juo atsigrožėti. Jis taip tinka prie interjero, jame tiek daug kūrybinės fantazijos! Ir tikriausiai nejuokiosim panorote sužinoti, kas jis audė...

—Daug auksarankių meistrių dirba mūsų įmonėje, —sako Lentvario kilimų fabriko vyriausias inžinierius Sikstas Brickus, kai pradėdamas teirautis apie geriausias žmones. — Prašom į cehus, susipažinsite.

Prie vienerių staklių palinkusi neaukšta mergina. Ji įdėmiai seka greitai nardančias šaudyklas, vikriai pakeičia spalvotas gijas. Bematant ryškėja kilimo raštas.

Dar vaikystėje Stasytė svajojo tapti audėja. Žiūrėdama į drobes motinos staklėse, ji pati norėdavo sukurti geriausias komandas išvyko dalyvauti Kryme įvykstančiame visasąjunginiame jaunųjų turistų sąskrydyje. Lietuvos moksleiviai surengs keletą turistinių žygių Krymo partizanų kovų prieš vokiškuosius okupantus keliais.

Ir štai Tarybų valdžios metais buvusiam Tiškevičiaus dvare su dideliu darbininkų būriu ji pradėjo statyti kilimų fabriką. O kai įmonė ėmė veikti, pa-

junginės liaudies ūkio pasiekimų parodos bronzos medaliu. O partinė organizacija neseniai priėmė kandidatą į TSKP narius.

3.

Prieš patekdami vartotojui, kilimai praeina apdailos cecho. Čia jie išdailinami.

—Mūsų pareiga, —sako cecho paminimo meistrė inžinierė Janina Gaputienė,— pašalinti pastaikančius audimo trūkumus, išleisti tvaringus kilimus.

Janina gerai moka savo darbą. Į fabriką ji atėjo tiesiai iš Kauno Politechnikos instituto. Ir pradėjo nuo paprasčiausio darbo — kaspinių kilimams piauštymo. Per jos rankas perėjo tūkstančiai kvadratinų metrų kilimų.

O fabrikas jų kasmet išleidžia vis daugiau. Jeigu pernai per dieną buvo išaudžiama po 900 kvadratinį metrų kilimų, tai šiemet — po 1,300. Paskutiniaisiais septynmečio metais apdailos cechui teks apdoroti du su viršum karto daugiau kilimų, negu šiais metais. Čia ir pravers didelis inžinierės patyrimas.

4.

O tie kilimai, kurie ateityje bus audžiami, jau gimsta dailininkų laboratorijoje. Dailininkas Anicetas Jonutis parodė naujausius eskizus. Vienuose jų —ornamentai liaudies pasakų motyvais, kituose vaizduojama gamta, kosmosas, atomas...

Angelos Bilevičienės ir Aniceto Jonučio kilimai žavi savo grožiu ir paprastumu. Dailininkai atsiskleidę tradicinių gėlių ir kilimų papuošė stilizuotais ornamentais, parinkdami švelnias spalvas. Modernūs kilimai jau audžiami.

Naujieji fabriko kilimai neseniai buvo aukštai įvertinti įvykusioje tarprespublikinėje apžiuroje. Jie ne kartą buvo demonstruojami visasąjunginėse parodose, taip pat Leipego mugėje ir tarybinėje pramonės parodoje Londone.

Vis plačiau ir plačiau sklinda garsas apie nuostabių Lietuvos kilimų audėjų — auksarankių meistrus.

K. Vaitkus

Lentvaris, kilimų fabrikas

Garsas nusodina dulkes

Visuose dideliuose miestuose, nekalbant jau apie pramoninius rajonus, gamyklų kaminai kasdien orą užteršia gausybe dulkių, kurių bendras svoris kai kuriose vietose skaičiuojamas tonomis. Kovai su oru užteršimu, šia žalinga pramonės augimo pasekme, lenkų mokslininkai išrado originalų įrenginį dulkiams nusodinti. Jo veikimas palengvina audėjų darbą. Dar šiemet iš Vokietijos Demokratinės Respublikos bus gauta 20 tokių mašinų.

Ne pirmą kartą toks atsakingas darbas teko Žėčiui. Jis montavo ir paleido pirmuosius fabriko įrengimus. O kiek po to atėjo naujos technikos! Ir ją suderinti padėjo prityrusi Vlado ranka.

Pameistris kelią Žėčių pradėjo nuo fabriko susikūrimo. Savo specialybę pamilo ir į nieką nekeičia. Visi ji vertina. Už nuopelį jau išdovanojęs visasą-

W. Branch, Iowa. — Sukako 88 metai buvusiam JAV prezidentui H. Hooveriui.

Londonas. — Churchillas jau išėjo iš ligoninės.

Druskininkų kurortas

Šiemet suėjo 125 metai nuo Druskininkų kurorto įsteigimo. Carinės Rusijos laikais čia suvažiuodavo ministrai, generolai, dvarponiai bei kiti piniguočiai. Po pirmojo pasaulinio karo Druskininkus užgrobė fašistinė Lenkija, ir ten vėšarodavo vien lenkų ponai.

Prie Tarybų Lietuvos čia poilsiauja ir gydosi darbo laudis.

Niekuomet nemaniau, kad senatvėje sulauksiu tokios laimės — būsiu taip aprūpintas materialiai ir moraliai. Jau treči metai gyvenau Tėvynėje. Gaunu pensiją ir kasmet sanatorinį kelialapį. Gydytojai iširia sveikatą, nustato procedūras. Čia gydoma mineralinėmis voniomis,—deguoniu, purvu, maudyklėmis. Nustatoma dieta, fizinė mankšta ir kitos priemonės žmogaus sveikatai stiprinti.

Argentinoje išgyvenau 36 metus ir niekuomet neturėjau atostogų, o jeigu kurie jas ir gaudavo, turėdavo praleisti namie, nes visuomet stigo pinigų, kad galėtų išvažiuoti kur į kurortą pailsėti, pasigėrėti gamta.

Tarybų Sąjungoje visi dirbantieji gauna atostogas, o reikalingi sveikatos pataisymai — kelialapiai į kurortines vietas. Tarybų Sąjungoje yra 360 kurortų, gali važiuoti kur patinka, nuo Baltijos iki Juodosios jūros, ar dar toliau į Pietus.

Grįžęs iš Druskininkų jaučiuosi atjaunėjęs, stipresnis. Čia, kur žmogus sveikata yra stropiai saugojama, iš tikrųjų gali gyventi daug ilgiau.

Kaune yra daugiau kaip 21 tūkstantis pensininkų. Jie turi savo klubą, chorą, orkestrą, meno saviveiklos ratelį, šokių ansamblį. Rengia vaidinimus, koncertus, išvykas — ekskursijas laivais ir autobusais į jvairias Tarybų Lietuvos, ir net už jos ribų, vietas. O kurie pensininkai dirba, gauna už darbą užmokestį ir pensiją. Pasenusiems tėvams nereikia laukti pašalpos iš vaikų, o vaikams laukti tėvų mirties, kaip kad yra kapitalistinėje santvarkoje. Čia žmogus žmogui draugas, brolis.

J. Staškauskas

Kaunas

Žinios iš Lietuvos

Lietuvos saviveiklininkai — šventėje Maskvoje

Liaudies ūkio laimėjimų parodoje Maskvoje įvykusi tradicinė Tarybų Sąjungos tautų draugystės šventė šiemet sutapo su Tarybų valdžios atkūrimo Pabaltijų respublikose 22-mis metinėmis. Čia įvykusiame dideliame koncerte kartu su broliškųjų respublikų geriausiais saviveikliniais kolektyvais pasirodė ir Lietuvos TSR nusipelnęs kolektyvas—Kauno Politechnikos instituto studentų dainų ir šokių ansamblis.

—:—

„Tyliosios“ staklės

Lietuvos nusipelnęs racionalizatorius A. Mišakovas sukonstravo „tyliąsias“ stakles. Jos dirba be triukšmo. Naujosios frezavimo staklės nuo dabar gaminamų skiriasi originalia išvaizda, pasižymi geromis eksploatacinėmis savybėmis.

Dabar Vilniaus „Žalgirio“ gamykloje ruošiamasi masinei naujo modelio staklių gamybai.

—:—

Kūdikiams — nemokamas maistas

Kėdainiai, liepos 17 d. (Elta). Prie rajono ligoninės pradėjo veikti pieno mišinių virtuvė. Ją kasdien applanke dešimtys tarnautojų ir darbininkų. Jos čia nemokamai gauna pagal medicinos reikalavimus paruoštas ryžių ir manų košes, klijus, varškę, pieną, kefirą bei kitus kūdikiams reikalingus maisto produktus.

Artimiausiu metu specialiai paruoštas maistas iki vienerių metų amžiaus kūdikiams bus išduodamas Šėtos, Krakių, Josvainių, Gudžiūnų, Dotnuvės bei kitose kaimo vietovėse.

—:—

Kelialapis į pasaulio pirmenybes iškovojo

Dar vieną puikią pergalę pasiekė TSRS — JAV akademio irklavimo varžybų

nugalėtojai — Vilniaus Žalgiečiai. Šalies akademio irklavimo pirmenybėse Leningrade „Žalgirio“ aštuonių metų finaliniame plaukime 2,000 metrų įveikė per 5 min. 55 sek. ir tapo TSRS čempionais. Tuo pačiu vilniečiai iškovojo teisę ginti Tarybų šalies sportinę šlovę po mėnesio įvyksiančiose Liucernoje, Šveicarijoje, pasaulio akademio irklavimo pirmenybėse.

—:—

Kad Nemunas ramiai tekėtų

Geologai jau seniai pastebėjo, kad kai kuriose Nemuno ir Neris žemupio vietose pamažu slenka ir griūna slaitai.

Vykdydami vidaus vandens resursų išnaudojimo ir apsaugos valdybos užsakymą, Vandens ūkio projektavimo instituto hidroinžinieriai skyrėsi darbuotojai išvyko į Nemuno aukštupį. Nuo čia iki pat Kauno — 240 kilometrų ilgio ruože — jie tyrinė, rinks vertingą medžiagą apie upės slautus. Projektuotojai slenkančius slautus stengiasi sutvirtinti paprastomis biologinėmis priemonėmis: tose vietose uždraudžiama gamyti gyvulius, kirsti medžius. Instituto darbuotojų grupė šiuo metu ruošia Nemuno deltos slautų sutvirtinimo projektus.

J. Užupis

—:—

Kalbininkai — Mažeikių rajone

Mažeikių rajone dirba Lietuvos TSR Mokslo akademijos Lietuvos kalbos ir literatūros instituto ekspedicija. Jai vadovauja filologijos mokslų kandidatė Elena Grinaveckienė.

Kalbininkai mėnesį laiko tyrinė šio krašto žemaičių tarmes, mėgins nustatyti jų santykį ir ryšius su gretimomis latvių kalbos tarmėmis, rinks medžiagą didžiajam „Lietuvių kalbos žodynui“ ir ruošiamam spaudai „Lietuvių kalbos atlasui“.

KAIMO KRONIKOS

(est.)

— Kalbėk — šaukė vienas iš kareivių Dauniui, kai jie buvo užkasti ligi krūtinių.

Daunys tylėjo. Jis sukopotomis rankomis laikė iškėlęs virš duobės. Daivą.

Leitenantas kaip mokėdamas jiems išaiškino, kad turi ten, toli, vakaruos. dukrą. Trejų metų. Jos niekados nematė. Tik iš žmonos laisvų žino.

Kartą leitenantas paprašė kaimiečio drabužių. Jam Laima davė. Jis nuėjo į tvartelį. Iš jo išėjo, persirengęs tais Daunio drabužiais palikęs savo uniformą, šalną, ginklą.

Atsisveikino. Ir nuėjo į vakarus. Ten, kur laukia niekad nematyta duklė. Netrukus užėjo į jų kaimelį trys kareiviai. Jie rado savo leitenanto uniformą, šalną.

— Wo?! — šaukė Dauniui, kai jis sunkiai tebegaudė orą.

Tėvas, įkastas ligi kaklo, vis tebelai-kė virš žemės dukrą.

Kareiviai kažką pasikalbėjo, ir vienas iš jų paėmė Daivą.

Sujudėjo duobėje žemė. Tai stiprus miškakirtys Daunys ieškojo savo žmonos.

Vienas kareivis neišlaikė. Jis griebė kastuvą ir ėmė kasti iš duobės žemes. Kiti du atstūmė jį ir pašėlusiai vertė velėnas duobės.

Kapas buvo supiltas. Kai mes jį atkasėm, radome juodu stipriai susikabinusius duobėj.

Agnė

Pavasaris. Žilvičių vytelėmis vaikai taško balas. Jie nori nutęsti ant žemės nors kelis pusrus vandenyje ištirpusios saulės. Dega skujos, nusvarinę sunkias eglių viršūnes, o skrendančio gandro sparnai atrodo rausvi.

Žemė geria saulę, ir kur neseniai telkšojo didžiulės valkos, šiandien spindi balutės.

Kvepia brinkstančiais grumstais, pirmąją žolę, o! ir nežinia kokius kvapus atneša vėjas į mūsų tarpumiskę!

Naktį galima išgirsti, kaip virpa priduose žvaigždės, kaip cypiteli pelkėje išsiritę pempūkai, kaip sliuogia smilga rasos lašas. Tokiomis naktimis viskas susilieja į vieną žodį, kurį Paukščių takas užrašė padangėje:

Pavasaris. Tik mano kaimas neįautė pavasario. Jis gyvena keliuose nesudegusiuose namuose, žeminėse.

Kaime išiminėjo minas ir dalino žemę.

Kaime siautė šiltinė ir badas. Aš gulėjau tvarte ant gulto, atsitvėręs nuo karvės kopėčiomis. Ji žiūrėdavo į mane priekaištinga, didele akimi, matyt, susirūpinusi, kad nebus kur dėti jos žvilgaplaukio-strakalio versliukščio.

Retai čia kas ateidavo. Labai retai. Karvė priprato prie manęs. Vakaraus atsigulusi ji dūsaudavo ir su slapta užuojauta nužvelgdavo mane rytais. O man jau buvo viskas vis vien: nei sapnų, nei minčių, tvarto sienos susiliedavo čia ir raudonus, čia į geltonus ratus. Vėl viskas dingdavo.

Siltinė.

Kažkur toli buvo pavasaris ir vyturiai. Kažkur toli žmonės mynė pavasarinius takus.

Mane pažadino kaimynų balsai prie durų:

— Lentų nėra. Kai numirs, nebus iš ko grabą padaryti.

Nepykau ant jų. Tik baisiai perpykau ant mirties. Ir nusprendžiau gyventi.

Žmonės bijojo šiltinės. Jie nežinojo, kad aš nugalėjau ją, ir neateidavo.

Dar sunkiau dūsavo karvė.

Nuo lubų capšėjo lašai.

Pro apmuisijusį langą neprasiskverb-davo saulė.

Sunkus tėtancio mėšlo tvaikas slėgė prie gulto.

Pavasaris.

Vieną dieną cinktelėjo akmenukas į langą. Negi kliedėšys? Visko būdavo tarp šių keturių sienų. Vadinasi, — vėl?

Ne. Atsidarė durys. Įbėgo Agnė. Ji paliko duris praviras, ir aš pamačiau saulę. Dar nuogos medžių šakos, atro-

dė, subraižė ją, bet ji nutiesė šiltą, plautų taką ligi mano gulto.

— Tau skauda? — paklausė ji.

— Ne.

Jos plaukai dvelkėtelėjo kartoku kiečio ir vėjo kvapu.

— Tu nemirsi.

Aš neprieštaravau.

— Atnešiau šermukšnių. Išsiemoje.

Baisiai skanūs.

— Kaip tavo akmenukai? — paklausiau.

— Jau nerėnku. Ką turiu — parodysiu.

Raudonos šermukšnių uogos ribėjo mažame Agnės delne. Ji maitino mane ir juokėsi. Ne toks jau baurus tas mano tvartas, jeigu jame neužgėsta Agnės juokas. Jis, tur būt, buvo vienintelis mano vaistas, nes aš pradėjau taisyti.

Kai ji išėjo ir uždarė duris, dingto tas takas, puikliausias iš visų takų.

Kitą dieną ji atsinešė senoje kartoninėje dėžutėje akmenukų. Agnė seniai juos rinko, bet jų buvo labai mažai.

— Šitas iš Jotijos, — aiškino man, vartydama delne pilką akmenėlį su baltomis akutėmis. Aš paglosčiau jo nuzulintą nugarą. Ji buvo šilta. Nuo saulės ar nuo Agnės delno?

— Ten labai giliu. Aš pasinėriau. Žiūri jis mane. Matai, kiek akių!

— Iš Siesarties, — ji laikė kamputą melsvą luitelį, kuris blykčiojo daugybe žibukų. — Labai geras akmuo žibukas. Padėk įsaulej — jis žiba, žiba. Ir vis kitaip. Nori — paliksiu?

Aš nenorėjau — mano gulto nesiektė saulė, ir žinojau, kaip buvo brangūs Agnei šitie radiniai.

— Man pasakojo — prie Kelmės yra akmuo, didesnis už Puntuką. Ant jo gali šokti keturios poros. O jis visais mėlynai kibirkščiuoja.

— Norėtum parsinešti?

— Ne. Man nors kamputį jo.

Aš patylėjau.

— Po mėnesio karčiamoj bus vakaruška. Kastončių Česius susitaisė armoniką. Tu ateisi?

— Ateisiu.

— Šokti dar negalėsi. Bet tu būtinai ateik. Aš siuvu iš parašiuo suknelę... Žibuko neimsi?

— Ne.

Jos mažoj dėžutėj tilpo Jotija, Orija, Siesartis, kelių kaimų laukai, kuriuos ji matydavo, žiūrėdama į akmenukus. Prie Nemuno Agnė nebuvo. Aš per žolinę buvau ir dabar galėjau, kad neparvežiau jai akmenėlio. Juk anksčiau mes juokdavomės iš Agnės.

Karvė nebedūsavo. Jos veršelis gulėdavo prie mano gulto. Kišdavo prie manęs savo drėgną snukį ir pykdavo. kad aš — ne karvė. Ši šaukdavosi ji kažkokiu gailiu gerkliniu balsu ir pasakodavo apie minkštą pavasario žolę.

Siuvo kregždės pabalėm, į nieką nekreipdamos dėmesio, tik į savo lizdą. Jos įsitikino, kad kaime nebėliko plėšikų — katinų, ir buvo labai drąsios.

Aš atsisėdau ir ilgai žiūrėdavau, kaip jos tvarko savo lizdus.

— Matau, tu jau sėdi, — sakydavo Agnė. — Po dviejų savaitių tikrai galėsi ateiti į vakarušką.

— Surask man veidrodžio šukę, — prašydavau.

— Niekas neturi veidrodžio.

— Meluoji.

— Tu negražus, — ji atsakydavo. — Ir kvailas. Aš vis tiek tekėsiu už tavę. Mūdu gausim žemės ir turėsim vaikų.

Atsisiliedamas į sieną, aš jau paėjau. Tik kojos buvo neklusnios. Niekaip negalėdavau sulenkti, kaip šeių. Tėmdavo akys, ir vėl nuvirdavau ant gulto. O šitas prakeiktas veršis tada pradėdavo laigyti. Ko jis neišdarinėdavo!

Agnė rūpinosi:

— Savaitė bėliko. Mano suknelė gata. Tu nevaliosi ateiti.

— Aš ateisiu.

— Tu negalėsi pykti, kad aš šoksiu su kitais. Manęs nemuš, kaip bernai savo mergas?

— Ne. Nemušiu.

— Tu mane pabučiuosi? Visi bučiuoja, kai myli.

Kai mėginau ją pabučiuoti, ji ėmė kvatotis:

— Juk tai visai neįdomu! Visai! Nepyk! Aš — tyčia. Mes niekad nesibučiuosim.

(Bus daugiau)

Ona šimoliūniūtė-Wellso

Igyti patyrimai Tarybų Lietuvoje niekados nebus užmiršti!

(Tas)

Vykstame i Vilniaus Valstybinį Vinco Kapsuko vardo universitetą

Tai mūsų tėvynės pasididžiavimas ir garbė. Viena pačių seniausių mokslo šventovių Europoje. Jis įsteigtas 1578 metais, Stepono Batoro laikais. Didelis, devynių kiemų pastatas. Istorikas Jurginis aiškina mums šios didžios mokslo šventovės istoriją. Didžiojo pasaulinio karo metu šis universitetas buvo smarkiai apdaužytas, apgriautas, viduje daug įrengimų sunaikinta, išdaužyta. Ėmė daug laiko atremontuoti jį, ir šiandien jis veikia.

Vaikstome siaurais koridoriais, idomauju tais tvirtais penkioliktąjo šimtmečio pastatais, ir bandau suorganizuoti išvadą: Kad šis universitetas praėjo ilgą istorinį kelią, keitė savo veidą. Savais laikais buvo įeizuitinė akademija ir kitais vardais vadinamas. Antrojo pasaulinio karo metu mindė jį purvinas hilterininko batas, o šiandien — lietuvių tarybinis universitetas. Jis kelis amžius buvo vienintelė aukštojo mokslo bei švietimo įstaiga Lietuvoje. Jis davė Lietuvai pirmuosius švietėjus, iš jo sienuose iškūstai mokytų žmonių.

Didelį vaidmenį vaidina Vilniaus Valstybinis Vinco Kapsuko vardu universitetas kuriant dabartinę lietuvių tautos kultūrą, nacionalinę pagal formą ir socialinę — komunistinę pagal turinį.

Gilų, neišdildomą įspūdį (igytą pirmąją dieną Vilniuje) įjungiau širdyje ant visados. Širdingai dėkoju istorikui drg. Jurginiui už jo šiltą draugiškumą, praleistą su mumis.

Gelžbetonio konstrukcijų gamykla

Ant rytojaus mums buvo paskirtas už vadovą Viktoras Bergas. Po skanių pusryčių, apie 10 valandą ryto, gražus, tik ką nuplautas autobusas stovėjo prie mūsų viešbučio ir laukė mūsų vežti. Mes patraukėme į užmiestį, į tą milžinišką Vilniaus gelžbetoninių konstrukcijų gamyklą. Gamykloje lieja telegrafui, elektros ir telefonų linijoms cementinius stulpus ir kitokios paskirties cementinius blokus. Bet svarbiausias gamyklos uždavinys, lieti gyvenamiesiems namams sienas, lubas, grindis, laiptus ir visas kitas dalis, reikalingas pastatymui namo. Nulietos gamykloje dalys nuvežamos į namų statymo vietą, sumontuojamos, ir namas gatavas. Reikia tik įdėti langus, medines duris, nutinkuoti ir išdžūti. Sienų dažyti nereikia. Ir tai ne vieno ar dviejų aukštų namas, o keturių ar penkių aukštų, 60-ties arba 80-ties butų apartamentinis namas! Gamykla tokių apartamentinių namų pagamina kas 30 dienų vieną. Gamykloje darbininkų dirba vos apie trys šimtai. Betono maišymo, pristatymo ir liejimo skyriuose darbininkų veiki nematyti — viskas automatizuota. Kelios mergaitės arba jauni vyrai spaudydami automati-

knypkucius valdo visus šiuos skyrius. Kiek daugiau žmonių dirba gamyklos kieme, prie krovimo į vagonus išlietų namams dalių, geležies virbalių surinkimo ir kituose skyriuose. Gamykla užima apie 30 hektarų žemės plotą.

Gamyklos pareigūnai visą mūsų grupę šiltai priėmė ir išvedžiojo po visus gamyklos skyrius. Stebėtina moderniškai įrengta gamykla. Tai aukštai lavinto proto, stiprių rankų ir paaukotos energijos tėvynės produktas. Tą gali padaryti tik tarybinės sistemos darbininkai.

Grįžtant į viešbutį, pasukome ten, kur jau yra keilolika pastatų iš šios gamyklos nuliėtų dalių. Ir žiūri į pastatą, tai nematai niekur vinių nei jokių sudūrimų, rodos, kad jis iš vieno cemento nulietas, tik matyti tam tikri ruožukai, rodos, kad jie padaryti dėl pagražinimo. Stebint tuos pastatus, matai gražų vaizdą. Vieni žalsvi, kiti rausvi, tretieji melsvi. Sienos iš lauko nenudažytos — jos tokios pagamintos toje milžiniškoje gamykloje. Butų langės papuoštos papuoštos daugiaspalvėmis gelėmis, kas sudaro toki stebėtinai gražų, gyvą, savin traukiantį paveikslą.

(Bus daugiau)

SPORTINIAI DVIRAČIAI VAIKAMS

Šiaulių dviračių gamyklos konstruktoriai sukūrė naują vaikų sportinį-turistinį dviratį "Strele." Dviratis turi tris bėgius, yra labai lengvas ir patogus naudojimui.

Šiaulių dviračių gamyklos kolektyvas pirmasis Tarybų Sąjungoje pradėjo gaminti vaikų sportinius dviračius.

Nuotraukoje: šiaulių 1-osios septynmetės mokyklos 7-os klasės moksleivis Zigmas Savickas išbando naują dviratį.

Sukako 172 m. JAV pakraščiu apsaugai

Washingtonas. — Rugpiūčio 4 dieną sukako 172 metai nuo įsteigimo Jungtinių Valstijų Pakraščio apsaugos (Coast Guard).

Pakraščių apsauga buvo įsteigta 1790 metais. Nėdėli, greitai apsaugos laivai veikia Atlante ir Ramiajame vandenyne. Jie saugoja nuo įvežimo iš kitų šalių prekių, teikia pagalbą nelaimės ištiktiems pakraščiuose laivams, surenka žinias apie audras, tyrinėja jūrų gyli, Atlante in-formuoja laivus apie išplaukiančius ledų kalnus ("aisbergus") iš Šiaurinio vandenyno ir atlieka kitas pareigas.

Washingtonas. — Prezidentas Kenedis sakė korespondentams, kad jeigu Chruščiovas atvyks į Jungtinių Tautų Asamblėją, tai jis tarsis su juo mišriais Berlyno reikalais.

Seulas. — Pietų Korėjoje siaučia reakcija.

Binghamton, N. Y.

Mūsų ligoniai

Susirgo du LDS 6 kuopos nariai: Walter Šinkus dabar randasi Wilson Memorial Hospitaly. Jis mano, kad bus reikalinga operacija, ir prašė, kad užmalduočiau dėl pašalpos.

Florence Ewnow yra LDS 6 kuopos pirmininkės Mary Kazlauskienės duklė. Florence randasi Binghamton General Hospitaly. M. Kazlauskienė dėl savo dukters ligos yra labai susirūpinusi, taipgi jos vyras Walter ir keturi vaikučiai. Linkiu abiem ligoniam sėkmingai ir greitai išsveikinti, o jų šeimos stiprios ištvermės.

—:—
Pastebėjau, kad vietos anglų laikraštis "The Evening Press" įtalpino laikraštinių raportų apie jų patyrimus Tarybų Sąjungoje, kada jų 13 lankėsi Tarybų Sąjungoje ir ten išbuvo 23 dienas.

Laikraštiniškai gražiai atsiliepė apie Tarybų Sąjungą. Jie yra dėkingi už gražų ir draugišką priėmimą. Mr. Miller plačiai aprašė savo patirtus įspūdžius Tarybų Sąjungoje.

Onytė Wellso

Worcester, Mass.

Apie buvusį meno pikniką

Rugpiūčio 12 dieną buvo skaitlingas menininkų piknikas. Džiugu, kad turėjome ir iš toli svečių. Iš toliau turėjome skaitlingiausiai svečių iš New Yorko ir New Jersey valstijų, o tolimiausia viešnia buvo Ona Kazilionienė iš Clevelando. Merkių ir Walentų šeimos buvo iš Philadelphijos. Iš Hartfordo, kaip visada, su Laisvės choro nariais atvyko graži grupė rėmėjų. Svečių sutikimu ir jiems nakvynėmis rūpinosi R. Janulis.

Kadangi jau buvo pikniko aprašymas "Laisvėje" tai nekartosiu. Vardė rengėjų aš tik prašysiu visus svečius ir viešnius nerūstauti, jeigu kam teko susidurti su trūkumais. Dėkui visiems ir visoms už skaitlingą atsilankymą.

Piknike sunkiai dirbo: Lukai, Januliai, H. Smith, M. Šiupienė, M. Meškienė, M. Norus, O. Skrauskienė, O. Vosylienė, E. Pilkauskienė, L. Ausiejienė, V. Žitkus, J. Deksnys, E. Kanapkienė, J. Jaskevičius ir A. Sukackas. Didelis jiems aciu. Aciu Jonui Dirvelui už patarnavimą su garsia kalbū. Aciu Janinai Demikienei už paaukotą didelį tortą.

M. S.

PATAISA

"Laisvės" No. 68, G. Šimaicio korespondencijoje pas mus įvyko klaida. Ten pasakyta, kad "Laisvės" naudai piknikas įvyks rug-sėjo 3 d., o turėjo būti rug-sėjo 9 dieną. Atsiprašome.

Redakcija

Singapūras. — Singapūro gyventojai rugsėjo 1 d. balsuos ar verta jungtis į Malaysia federaciją.

Bronsvillė, Texas. — Mierė penkių vaikų tėvas Hans Fix, kurį besimaudant įkando ryklė.

Sydney. — Sustreikavo 4,000 australų laivakrovių.

San Diego, Calif.

Mirė Pranas Raskinis

Rugpjūčio 20 dieną gavo trumpą pranešimą nuo Onos Raskinienės, kad rugpjūčio 17 d. mirė jos gyvenimo draugas Pranas Raskinis, sulaukęs 78 metų amžiaus. Mirė ligoninėje ir po sunkios operacijos.

Pranas Raskinis iš amato buvo šaunus laikrodžių taisytojas, ilgus metus gyveno Brooklyn, N. Y., ir ten veikė su darbininkų klasės žmonėmis. Buvo „Naujienu“ prenumeratorių ir rėmėjas nuo pirmo „Naujienu“ numerio. Taipgi skaitė ir kitokius visokius laikraščius.

Vėliau jis persikėlė gyventi į Easton, Pa., bene 1940 metais. Kadangi mano ir P. Raskinio politiniai nusistatymai buvo skirtingi, nes jis buvo naujieninis socialistas, o aš buvau laisvėties progresistas, tai su P. Raskiniu prisieidavo labai dažnai pasikritikuoti politiniais darbo klasės reikalais, o ir į spaudą kai kada parašyti. Šiaip P. Raskinis buvo dženelmaniškas laikrodininkas, kaip jo žmona Ona išsireiškia, jis buvo baltakalniaris.

Užstojus 1946 metams, mes abu su P. Raskiniu apleidome Eastoną. Jį iškeičiau į San Diego, Calif., priėjusį El Cajon, o aš išvažiavau į Floridą nuolatiniam apsigyvenimui. Bet kokių tai netikėtų būdų mes pradėjome susirašinėti su P. Raskiniu laiškais. Žinoma, jis kritikavo Floridos gyvytes ir krododilus, o aš neapsileidau, ypač apie tuos Los Angeles dūmus, kuriuos vadina smogais, na, ir ką kita. O 1958 metais iš Floridos aš nuvažiavojo stacionari į Kaliforniją, ir pirmutinis mano sustojimas buvo pas Praną Raskinį, kad jis labai nustebau, kad jis nebe tas pats žmogus, koks buvo Eastone. Po stacionarių gulėjimo „Naujienu“, kurias aš pradėjau vartoti. P. Raskinis, kreivai pažvelgęs, sakė: „Netočių tu šlamštą geriau išsigerkime ir apie ką nors pasikalbėkime.“ To aš negalėjau suprasti.

Apkeliavęs Los Angeles, Yucaipa ir San Francisco, po keturių savaitių laimėjau sugrįžti į saulėtą Floridą. Ta proga parašiau į „Laisvę“ savo kelionės įspūdžius. Ir vieną kopiją pasiunčiau P. Raskiniui. Gavau nuo atsakymą. Jis buvo patenkintas. Po to mes labai dažnai susirašinėjome, ir jis pradėjo labai skysti man prieš „Naujienu“, ypač kad „Naujienu“ jį ignoruoja ir netaipina jo raštų, kritikuojančių „Naujienu“ socialpatriotiską jų nusistatymą. Staciai parakeikė Grigaitį. Štai čia paduodu iš vieno P. Raskinio laiško ištrauką:

„Kaip jau esu rašęs, su „Naujienu“ ir mano santykiai nelabai geri, nors nuo „Naujienu“ atsiradimo visuomet joms parašydavau, nors kaip rašėjas labai prastas. Šiandien „Naujienu“ remia didįjį kapitalą, bankierius, na, o aš kitoks nebūsiu kaip darbininkas. Tad mūsų nusistatymas daug skiriasi Lietuvos klausimu. „Naujienu“ telpa tik toki raštai, kurie Lietuvą purvina, na, o aš kitoks nebūsiu kaip lietuvius. Kada Smetona su karininkais valdė Lietuvą, lietuviai komunistai su paniekia

žiūrėjo į tokią fašistinę diktatūrą. Aš nesutikau su Smetonos viešpatavimu Lietuvoje. „Naujienu“ purvina Fidel Castro, Kubos vadą, o aš jį gerbiu kaip Kubos biednuomenės Lincolną. „Naujienu“ editorialai, apžvalgos ir kiti raštai atsi- duoda Birch susaidės kalbėtojų medžiaga. Kad nebūtų komunistų, „Naujienu“ neliktų nieko daugiau rašyt, kaip tik apie raugytus kopūstus.“

Kituose laiškuose mano buvęs draugas Pranas Raskinis dar smarkiau kritikavo „Naujienu“ ir jos savininką P. Grigaitį.

Lai būna jam lengva Dėdės Samo žemėlė. Didelė užuojauta jo žmonai Onai.

V. J. Stankus

Lawrence, Mass.

Rugpjūčio 8 d. su A. Kazlauskais ir I. Chuladais važiavome į Washingtono kalną Baltųjų kalnų srityje, New Hampshire valstijoje.

Pakelėj sustojome pas Zilaitius, kurie gyvena Lincoln'e, N. H. Chulada, nors pas juos seniai buvo, surado. Jie mus maloniai priėmė, pavaišino ir plačiai pasikalbėjome.

Lincolnas nedidelis miestelis, lietuvių yra tik apie 4 šeimos. Dirbtuvių mažai, randasi vieno popieriaus gamykla, kur dirba apie 400 darbininkų, daugumoje suvažiuojančių iš apylinkių. Zilaitis ten buvo prižiūrėtoju per keliolika metų, o dabar yra pasitraukęs ir pensiją. Zilaitis jau yra 80 metų amžiaus, jo žmona 67 metų, bet abu du gerai atrodo. Jie užlaiko daržovių ir mėsos krautuvę. Linkiu jiems daug laimės.

Baltieji kalnai įdomūs, o dabar, kada pasipuošę žalmumynais, tai labai gražiai atrodo. Jie yra aukšti, apie 3,000 pėdų virš jūrų lygio, o kalnas Washington — 6,000 pėdų virš jūros. Kai į jo aukštumą užvažiuojame, tai jautėme ausų užgulimą, net ir kojos netaip klausė. Mat, tokiam aukštyje oro spaudimas yra žymiai mažesnis, negu žmogaus kūno spaudimas iš vidaus į lauką, tai ima biskį laiko iki abispūdis susibalansuoja.

Kazlauskai sakė, kad rudeni kalnai labai gražiai atrodo, tai gal dar teks ten nuvykti ir gamtos grožiu pasigėrėti.

Iš Floridos buvo atvykę Rapolas ir Marytė Chuladai aplankyti brolių ir brolienę B. A. Chuladus, taipgi ir kitus draugus ir drauges. Lankėsi ir Maple Parke. Jie prieš penkerius metus išvyko iš Lowellio į Floridą.

Ig. ir R. Chuladai buvo surengę parę svečių atvykimo proga. Ig. Chulada išsiskaitė draugus ir drauges. Svečiai sakė, kad jiems gyventi Floridoje patinka.

S. Penkauskas atskleidė į dalyvius, kad paremtų kotojų, kurie kovoja už JAV žmonių civilines laisves. Dalyviai nuosirdžiai atsiliepė ir suakoję \$15.65.

Aukoję sekamai: A. M. Kazlauskai \$2. Po \$1: L. A. Grosai, A. Chuladienė, B. Chulada, R. Chulada, M. Chuladienė, S. ir S. Pen-

kauskai, J. A. Kodžiai, V. E. Kralikauskai, Ig. R. Chuladai, A. Dambrauskas, A. Navickas, S. Šlekys, o kiti aukoję po mažiau. Ačiū už aukas!

Vyksime į pikniką

Sekmadienį, rugsėjo 9 d., Olympia Parke, Worcester-ryje, įvyksta piknikas. Važiuosime busu. Lawrence-čiai būkite 11 val. ryto prie Lietuvių klubo, 41 Berkeley St.; haverhilliečiai matykite A. Kazlauską, prie Maple Parko būkite ne vėliau 11:30 val. ryto. Busas išeis iš visur nuskirtu laiku.

S. Penkauskas

New Haven, Conn.

Svarbus parengimas

Rugpjūčio 21 dieną įvyko LLD 32 kuopos susirinkimas. Narių atsilankė, kaip paprastai. Kuopos organizatorė Barbara Medley atidarė susirinkimą. Tvarkos vedėju buvo išrinktas Jonas Petkus.

Atlikus kitus kuopos reikalus buvo svarstoma pietų parengimo reikalai. Pietūs yra ruošiami rugsėjo 9 d., Lietuvių svetainėje, 243 Front St. Pradžia 1 val. dieną, kaina tik \$2.50.

Išrinktos gėspadinės: A. Elena Šoliūnas, Antosia Šoliūnas, Barbara Medley, Ieva Rudman, M. Valincienė ir gelbėti pasižadėjo Agnė Gutauskienė, nors ji dar vis ranka yra pasirišus, bet tikisi, kad iki to laiko suveiks. Visos patyrusios gėspadinės, tai pagamins skanius pietus.

Labai svarbi naujiena, kad Laisvės choro vedėja Wilma Hollis, iš Hartfordo, pranešė, jog choras dalyvaus mūsų pietuose. Reiškia, mes vėl galėsime gėrėtis jo gražiomis dainomis.

Buvau nuvykęs į Middletown miestelį aplankyti Bagdonus. Agota Bagdonienė skundėsi, kad jai dažnai skauda galvą, o Feliksas — kad jo širdis „šlu- buoja.“ Bet ir jie pasižadėjo rugsėjo 9 d. dalyvauti mūsų pietuose. Linkiu jiems pasveikti.

J. Kunca

Mirusių krauju gelbėja gyvus

Maskva. — R. G. A. Pafomovas, vadovas laboratorijos Sklifosofskio Instituto, sako, kad jie pavartojo apie 30 tonų mirusių žmonių kraują gelbėjimui gyvųjų.

Jis sako, kad jau nuo 1930 metų žinoma, kad staugiai mirusio žmogaus kraujas, nuo kokios nors nelaimės, per tam tikrą laiką yra taip pat geras, kaip ir donerio.

Ypatingai TSRS daktarai vartojo plačiai laike Antrojo pasaulinio karo užmuštų karių kraują gelbėjimui sužeistųjų.

APIE KORTAS

Kortos-kazyrės Europą pasiekė iš Indijos. Kada jas kas išgalvojo —davinių nėra. Europoje jos pasirodė 13-ojo amžiaus pabaigoje — jas pargabeno kryžiuočiai.

Tik 1870 metais pradėjo kortas gaminti su paveikslais. Kas dėl jų skaičiaus, tai Italijoje „kaladė“ sudarė 56 kortos, Francūzijoje 52, Anglijoje 56, kurių tarpe 22 yra su paveikslais. Vėliau anglų sistema paėmė viršų.

Danūtė Zilaitytė

TENAI, KUR SRAUNI NYKA

(Specialiai „Laisvė“)

Nyka nuo kumetyno te- kėjo toliau, į rytus, tačiau visi aplinkiniai gyventojai juos vadino Nykos kume- čiais.

Kai sekmadieniais jie, dar neatitęsę kaip reikiant nuo darbo braškančių nugarų, linguodavo visi būrelių į Il- guvos miestelį nusipirkti muilo ar degtukų, miestelio moterlės užjausdamos aik- čiodavo:

—Ai, ai, ar matei Mary- tės Pauliuvienės ranką? Sutinusi lyg kaladė. Ilindo laukuose bedirbant kažin- kas. Pas daktarą eiti Ma- rytė neišgali, o lauko žolė- kės, matai, nepadeda.

—Žiū, Urbonas, kerdžius, vis dar persikreipęs nuo to sykio, kai pono Fricio žaloji į petį ragus suleido. Zmo- gui blogai, o Fricas juokias- ti, kad Urbonas karvių ka- ralius, pavaldiniai neklau- so. Ponui iš visko tik juo- kai.

—Et, sakau, gyvenimas. Mums jau prastai, o tiems kumetėliams tik juodžiaus- ias vargas. Žiū, eina, vos kojas pavalka, dar nukris katras kur pakely.

...Į vakarą, kai didžiulė raudona saulė tyliai užges- davo Nemune ir tik nenorė- davo užgesti jos atšvais- tai, kai lankoj išgarsinda- vo žiogai, lenktyniaudami su sraunios Nykos šniokš- timu, kumečiai būreliu tylė- dami linguodavo atgal į ku- metiną, ilgą, nusišėrusį, vi- są kiauurą pastatą.

Žmonės tylėjo. Apie ką jie galėjo kalbėtis?

Kad rytoj, vos tik prašvi- sus, jie šoks iš lovos, kie- tos, pakreiktos šiaudų, už- tiestų suplyšusia paklode, bėgs bėgte į laukus dirbti bijodami, — o gal ponas Fricas jau laukia jų su skaudžia lazda rankoj, su keiksmiais lūpose...

Tą gerai žinojo visi; ir Marytė Pauliuvienė, malo- naus veido, išgąsdintų, baikščių akių jauna mote- ris, ir Kajetai, ir Mockaus Pranas, visuomet paskendęs bėdose, visuomet susirū- pinęs sergancia žmona ir trim mažom dukrytėm, ir Šimuliūnai, ir Degutis, ir Paškevičiai, ir Urbonas, kuris visą kelią patyliukais keiksnėjo ir poną Fricą ir jo karves, — jam vėl įniko skaudėti užgautą petį.

Apie ką jie galėjo kalbė- tis?

Kiekvieno vargai, bėdos šimtus kartų buvo kalbėta, perkalbėta.

Laikraščių jie neskaity- Knygų irgi neskaity, nes ne- turėjo.

O gal apie tai, kad Ne- munas, nutviekstas besilei- džiančios saulės, buvo toks žavus, tokie puikūs raudo- ni, rausvi, gelsvai fioleti- niai, žalsvi atspindžiai žai- dėjo jame, tarsi neatsargus dailininkas netyčia būtų su- pykęs pačius gražiausius sa- vo dažus; ar apie tai, kad Nykos šniokštimas, į kurį kartas nuo karto, tarsi lenktyniuodami, įsimaišy- davo žiogai savo čirškimo, skambėjo tarsi nepakartoj- jama, gražiausia muzika, kad rodos sustotum padan- gėjo vidury aptilusių laukų, ant kurių jau krenta šviesi migla, sustotum ir klausy- tumėis, klausytumėis iki aukštoje padangėje patekės pilnatis, užpleks pirmosios žvaigždutės...

O vėjukas iš sodų vis neštų gardžius nokstančių vaisių kvapus. Ne, apie tai žmonės nė ne- galvojo, nė kalbėjosi. Ne- munas visada kas vakarą kas vakarą prabildavo lan- koj žiogai, eidami lenkčių su Nykos šniokštumu, sute- mas visada žiebėsi žvaigž- dės, ant laukų krito blyški jų šviesa, uždegdama dide- lius ir mažus rasos lašus. Taip, buvo gražu, tačiau kumečiai į tas grožybes žiū- rėti neturėjo laiko. Daug žvaigždžių reikė kaitrią ryt dieną, reikė, kad pra- kaitas nuo jų įkaitusių kū- nų žliaugėtų žliaugės. Reikė- jė skubėti namo, kuo grei- čiau gultis į lovą, bent kiek atsilsėti prieš sunkų darbą.

Ir kai mažoji Urbonų Al- dutė, pamačiusi obuolį, įsi- geidė jo, tėvas subarė ją: —Tylėk, išgirs Fricas, pa- matysi... O kitą rytą, pasku- bom užgraužė ašakotos duonos, ją užgėrė vandeniu, tekini žmonės bėgo į lauką ir neatradę tenai jų tykan- čio su lazda pono, džiaugė- si.

Tai jau buvo džiaugsmas. Jie nežinojo, kad gali bū- ti ir kitoks džiaugsmas. Ap- tie tai jie ir negalvojo.

cia vidun. Nustembę įėjus. Kadais čia stovėjo jova, prikirekta šiaudų, tenai bu- vo sulūžęs stalias, trikojė kėdė, ant kurios baugų bu- davo sėstis, o dabar čia nauji moderniški baldai, kaip mieste. Prie laigo ge- ras radijo aparatas, sviesu, sienos naujai išdažytos.

—Ką čia kalbėti, — sako Maryte. — Dabar kitas gy- venimas. Neduok dieve, jei anasai grįžtu... Bet ne- grįš! Aš dirbu fermoje. Pri- ziuriu 270 kiaulių. Mat, ko- kia bagota! O anksčiau vie- no paršelio nevaliodavau išauginti. Padeda ir duk- tės Birutė. O sūnus Algis me- chanizatorius, — sako ji ir jos akys sušvinta džiaugs- mu.

—Va, valdžia viską atre- montavo, šviesu, šilta. Tu- rime elektrą. Kas vakarą klube būna kinas. Anksčiau parėjai iš darbo, žnekt į lo- vą, o dabar ne, ir paskai- tyt norisi, ir kiną pamatyt, ir muzikos paklausyt. Juk nebejauna aš, o nenuvarg- tu. Dėl to, kad ne ponui, o sau dirbu.

—Greit iš čia visi išsikel- sim, — tęsė ji. — Ant kal- no, gyvenvietėje baigia sta- tyti naujus namus, įkurti- vės bus.

Smagu kalbėtis su Pau- liuviene, tačiau ir kitus no- risi aplankyti. Praną Mockų randu besi- kalbant su Stasiu Šimuliū- nu.

—Štai sodą norim plėst, — sako Mockus, — tai ir šne- kam, kur būtų geriau, ar mūrai užaugdavo. Ponas Fricas turėjo dideles ban- das, daug miško, sodų, jau- kių namus su daugybe kambarių, pro kurių langus plieskė šviesos, skambėjo muzika. O jie, kumečiai, teturėjo mažučius sklype- lius, kuriuose nė bulvių pa- kankamai neužaugdavo, lai- kė po nususų paršiukų, kelias vištas, turėjo žemą, tamsią, šaltą gryčią, kurio- je žiemą vos galėjai išbūti. Nebuvo malkų. Ponas Fri- cas savo mišką saugojo kaip akį.

Žmonės išlaužydavo Ny- kos karklynus, išrankioda- vo visas sausas šakas, sude- gindavo kumetyno tvoras.

1941 metais Fricas išva- žiavo Vokietijon, dvarą pardavęs ponui Janulaičiui. Kumečiai kalbėjosi:

—Negi sapnas buvo tie keturi asdešimtjieji metai? Žemes išdalino... O dabar vėl ponas.

Ėjo dienos, metai. 1942- ji metai. 1943 metai. Pono miškai dar labiau išsiplėtė, sodas suaugo, laukai padi- dėjo, o žmonės vienodai len- kė nugaras, liejo prakaitą laukuose, nežinodami nei poilsio, nei džiaugsmo.

...Ir štai 1962 metai. Ne vieni metai praėjo, ištisa metų eilė. Buvusioje dvaro žemėje įsikūso „Pavliuo- nos“ tarybinis ūkis. Kaip dabar tenai? Kaip gyvena buvusieji kumečiai?

Štai Nemunas, tik jis nu- rimęs, po dažnų lietuvištvie- nės. Štai Nyka, tokia pat sravi, trukšminga. Štai miš- kas, laukai, štai keliukas. Prie sodo sustinku apyjaunę nedidukę moterėlę. Lyg Pauliuvienė būtų, tačiau anos akys baiksčios, skaus- mingos, o šiosios akys žiū- ri ramiai, drąsiai.

—Ta pati, ta pati, — at- sako ji užklausta ir pakvie-

čia vidun. Nustembę įėjus. Kadais čia stovėjo jova, prikirekta šiaudų, tenai bu- vo sulūžęs stalias, trikojė kėdė, ant kurios baugų bu- davo sėstis, o dabar čia nauji moderniški baldai, kaip mieste. Prie laigo ge- ras radijo aparatas, sviesu, sienos naujai išdažytos.

—Ką čia kalbėti, — sako Maryte. — Dabar kitas gy- venimas. Neduok dieve, jei anasai grįžtu... Bet ne- grįš! Aš dirbu fermoje. Pri- ziuriu 270 kiaulių. Mat, ko- kia bagota! O anksčiau vie- no paršelio nevaliodavau išauginti. Padeda ir duk- tės Birutė. O sūnus Algis me- chanizatorius, — sako ji ir jos akys sušvinta džiaugs- mu.

—Va, valdžia viską atre- montavo, šviesu, šilta. Tu- rime elektrą. Kas vakarą klube būna kinas. Anksčiau parėjai iš darbo, žnekt į lo- vą, o dabar ne, ir paskai- tyt norisi, ir kiną pamatyt, ir muzikos paklausyt. Juk nebejauna aš, o nenuvarg- tu. Dėl to, kad ne ponui, o sau dirbu.

—Greit iš čia visi išsikel- sim, — tęsė ji. — Ant kal- no, gyvenvietėje baigia sta- tyti naujus namus, įkurti- vės bus.

Smagu kalbėtis su Pau- liuviene, tačiau ir kitus no- risi aplankyti. Praną Mockų randu besi- kalbant su Stasiu Šimuliū- nu.

—Štai sodą norim plėst, — sako Mockus, — tai ir šne- kam, kur būtų geriau, ar mūrai užaugdavo. Ponas Fricas turėjo dideles ban- das, daug miško, sodų, jau- kių namus su daugybe kambarių, pro kurių langus plieskė šviesos, skambėjo muzika. O jie, kumečiai, teturėjo mažučius sklype- lius, kuriuose nė bulvių pa- kankamai neužaugdavo, lai- kė po nususų paršiukų, kelias vištas, turėjo žemą, tamsią, šaltą gryčią, kurio- je žiemą vos galėjai išbūti. Nebuvo malkų. Ponas Fri- cas savo mišką saugojo kaip akį.

Žmonės išlaužydavo Ny- kos karklynus, išrankioda- vo visas sausas šakas, sude- gindavo kumetyno tvoras.

1941 metais Fricas išva- žiavo Vokietijon, dvarą pardavęs ponui Janulaičiui. Kumečiai kalbėjosi:

—Negi sapnas buvo tie keturi asdešimtjieji metai? Žemes išdalino... O dabar vėl ponas.

Ėjo dienos, metai. 1942- ji metai. 1943 metai. Pono miškai dar labiau išsiplėtė, sodas suaugo, laukai padi- dėjo, o žmonės vienodai len- kė nugaras, liejo prakaitą laukuose, nežinodami nei poilsio, nei džiaugsmo.

...Ir štai 1962 metai. Ne vieni metai praėjo, ištisa metų eilė. Buvusioje dvaro žemėje įsikūso „Pavliuo- nos“ tarybinis ūkis. Kaip dabar tenai? Kaip gyvena buvusieji kumečiai?

Štai Nemunas, tik jis nu- rimęs, po dažnų lietuvištvie- nės. Štai Nyka, tokia pat sravi, trukšminga. Štai miš- kas, laukai, štai keliukas. Prie sodo sustinku apyjaunę nedidukę moterėlę. Lyg Pauliuvienė būtų, tačiau anos akys baiksčios, skaus- mingos, o šiosios akys žiū- ri ramiai, drąsiai.

—Ta pati, ta pati, — at- sako ji užklausta ir pakvie-

žiurkės pakertėm šnirinėja. Pats irgi vos vos kruitu. Išeinu būdavo vakare į lau- ką, pas poną šviesu, o pas mus spinksulės rūksta. Taip juoda širdy, rodos, tik nu- eit kur Nyka šniokščia, tik pult jon...

Prie mūsų prieina nedi- dukė moteris su dviem mer- nom, matyt, dukterim. Negi čia būtų Urbonienė? Urbonienė visada, kiek pa- menu, vilkėjo seną jau ne- žinia kokios spalvos ap- siaustą, ryšėjo lopytą, užlo- pytą skarelę, o šioji puikuo- jasi juodais kailiniais, užsi- gobusi brangia pūkine ska- rele.

—Iš miesto sugrįžtam, te- levizorių pirkom, rytoj at- veš, sunku tempt,—prakal- ba kapodama žodžius.

Tikrai čia Urbonienė su dukterim Aldona ir Ele.

Sužinau, kad Urbonas jau seniai pasimiręs, kad duk- terys dirba tarybiniam ūky. O kitais metais abi stos mo- kyti.

Urbonienė norėtų dar pa- sišnekėti, pasipasakoti, ta- čiau dukterys skuba. Jau vakaras, reikia ruoštis, yra atvažiuojęs teatras.

...Grįžtu atgal. Diena užgeso. Padangėj žiebiasi žvaigždės. Buvusio kume- tyno languos sušvinta elek- tra. Duryts atsidarinėja, žmonės renkasi į būrelius, eina į klubą. Eina gyvi, šne- kučiuodami, žvalūs.

Argi tai tie patys kume- čiai, kurie tada vos pavilk- dami kojas linguodavo į miestelį? Ir judesiai jų tada buvo lėti ir akys pri- gesusios. O dabar jų akys spindi džiaugsmu. Todėl, kad jie nebe kumečiai. To- dėl, kad jie pažįsta laisvo darbo džiaugsmą. Todėl, kad laukuose jų netyko po- nas su lazda rankoj, su keiksmiais lūpose. Todėl, kad ateitis jų užtikrinta ir šviesi.

PRANEŠIMAS

MIAMI, FLA.

L. S. Klubas susirinkimas ir pik- nikas atsisbu rugsėjo 2-ą dieną, 2e- konių sode. Girdėjau, kad kas to- kio bus nepaprasto („surprise“) dėl moterų ir vyrų. Taigi nepamirš- ti vietos ir laiko.

Kviečia komitetas

35-kių Metų Sukakties bei Jubiliejaus Iškilnės

Olympia Parke

Shrewsbury-Worcester, Mass.

1927 metais Lietuvos Sūnų draugystė susivienijo („susiženijo“) su Apšvietos Bendrove. Įkūrė Olym- pia Parką ir inkorporavo kaip pašalpingą draugiją bei organizaciją vardu L. S. ir D. B. Draugija. Taigi šiemet sukanka 35 metai, kai ta vienybė įvyko. Tai ir bus jubiliejaus atžymėjimas sekamomis dienomis:

Rugsėjo-September 1, 2 ir 3

PROGRAMA:

Šeštadienį, Rugsėjo-September 1-ąją dieną, parė su muzika ir vaišėmis.

Rugsėjo 2 d. atstovaujanti vienybė asmenys vyras ir moteriškė. Puikūs iškilnės pietūs. Po 1-mos val. dieną prakalbės ir dainos.

Rugsėjo 3-čią išdalinimas vertingų dovanų ir šokiai prie šaunaus Jono Dirvelio orkestro,

Įžanga veltui.

Kviečiame visus atsilankyti. KOMISIJA

Lietuviškos naujienos

Rašo A. ZIENIUS

Lietuviai poetai Maskvoj

Neseniai teko sutikti vieną Niu Jorko universiteto rusų literatūros profesorį, kuris neseniai lankėsi Maskvoje. Ten jis susipažinęs su profesūra ir literatais. Bematant jis pradėjo pasakoti, kaip šiandien nuosirdžiai bendradarbiauja rusų rašytojai su kitų tarybinių tautų rašytojais. Daugeli jų rišanti nuosirdi draugystė. Jis nurodė Eduardo Mieželačio ir Andriejaus Voznesenskio bičiulystę. Abu jie neseniai lankėsi Jungtinėse Amerikos Valstijose, abu jie rašė apie šį vizitą, abu jie su nuosirdžiu draugiškumu atsiliepia apie amerikiečius. Jų pasakytose poemose jaučiasi ir kai kurių įžymiųjų Amerikos poetų nuotaikos.

Vis daugiau spaudos iš Lietuvos

Kaip praneša "Four Continent" knygynas, kuris specializuojasi Tarybų Sąjungoje išleidžiamų leidinių pardavinėjimu, sako, kad 1963 metais dar daugiau dabartinėje Lietuvoje išleidžiamų leidinių pasiekė užsienio skaitytojus. "Mūsų Sodai" ir "Mūsų Girios", "Genys", "Lietuvos pionierius" ir "Komjaunimo tiesa" — jau paaugusiam jaunimui. Žurnalas "Kommunistas" rusų ir lietuvių kalbomis — tiems, kurie domisi komunizmo teorija. Ekonomistai galės gauti "Liaudies ūkį". Kultūrininkai — "Mokslą ir gyvenimą", "Mokslą ir techniką".

Graziai redaguojamas "Moksleivis", be politinio apšvietimo, dažnai turi rinktinių straipsnių. Išeiviams rašytojams turėtų būti įdomus literatūros žurnalas "Pergalė" ir "Literatūra ir Menas", abu kruopščiai redaguojami leidiniai, atskleidžiant, kas ir ką pasiekė lietuviai rašto ir dailės kūrėjai tėvynėje.

Naujieta yra, kad ateinantiesiems metams siūloma užprenumeruoti ir vienas iš įdomiausių ir meniskiausių redaguojamų žurnalų Vilniuje "Šluota". Vyr. redaktorius Bulota su Kiauleikiu iš tikro moka "šluoti." Taip pat už vieno vyno bonkos kainą — \$4.00 — sąmoningas išeivis lietuvis gali užsiprenumeruoti, dukart mėnesinį "Svyturį", spalvotai iliustruotą. Neseniai "Svyturyje" tilpęs Jono Deksnio rašinys apie kai kurių "laisvinimo" veiklą, bendradarbiaujant su šnipinėjimu susirūpinusiomis vakariečių ir kitokiomis agentūromis, buvo smūgis ir profesionalams "laisvintojams" Amerikoje, nuo kurio jie sunkiai atsisaus. Paaiškėjo daugeliui, ko buvo vertos jų kalbos apie lietuvių "laisvę", "nepriklausomybę".

Taip pat bus galima užsisakyti ir vieną iš daugiausiai išeivijai skiriamų žurnalų "Sportas". Mokytojams, kuriems įdomu, kaip veikia komunistinėje sistemoje mokykla ir kodėl dauguma lietuviukų tėvynėje yra pionieriais ir komjaunuoliais, tikėtų pasiskaityti "Tarybinę mokyklą", arba "Tarybinis mokytojas".

Moterys Lietuvoje turi savo žurnalą "Tarybinė moteris." Aišku, gali būti gau-

nama "Tiesa," bet kataloge nepažymėtas vakarinis "Tiesos" leidinys "Vakarinės naujienos."

Gaunamas dabar ir "Vals-tiečių laikraštis," kuris gali būti įdomus kiekvienam, kuris domisi, kaip ir kiek pasikeitė lietuviško kaimo gyvenimas.

Dar pažymėtas laikraštis "Jaunimo gretos."

Provincijoj įsėinanti spauda užsienin, matyt, nesučiama — kaip tai nepažymėta kataloge "Kauno tiesa," arba Klaipėdos, Šiaulių ir kitų miestelių dienraščiai.

Angarietis "visiškai reabilituotas"

Neseniai Lietuvos Kompartijos generalinio sekretoriaus Antano Sniekaus kalboje, viename Angarietio minėjimų, tilpo šitoks išsiviešėjimas, kaip paskelbtas "Tiesoje": "...Stalino asmenybės kulto laikotarpiu teisėtumo pažeidimai padarė sunkius nuostolius Komunistų partijos kadrams. Neteisėtumo aukomis tapo ir eilė žymiųjų Lietuvių Komunistų partijos veikėjų, gyvusių Tarybų Sąjungoje. Jų tarpe buvo ir Zigmas Angarietis. Jis žuvo 1940 m. gegužės 22 d., vos trys savaitės iki darbo žmonių pergalės Lietuvoje. Partijai, jos lenininiam Centro Komitetui ėmusiems priemonių asmenybės kultui ir jo žalingiems padariniams likviduoti, Zigmas Angarietis buvo visiškai reabilituotas. Lietuvos Komunistų partija žinią apie tai sutiko su dideliu džiaugsmu."

Kelia Lukšos kultą

"Vanagai iš anapus," dabartinėje Lietuvoje išleistoje knygoje, naujantis rinktais dokumentais ir pavardėmis, daug rašoma apie Juozą Lukšą - Daumantą, pokario ginkluotųjų grupių Lietuvos miškuose vieną vadą. Tuo tarpu "frontininkai" bėgliai iš Lietuvos. Ambrazevičiaus grupelė — savo leidinyje "Į laisvę" jau kuris laikas kuria Lukšos Daumanto "didvyriškumą" kultą. Smulkiai aprašomas jų gyvenimas, nesigailima būdvardžių. Bet taktiškai nerašoma, kad, pavyzdžiui, "didvyrio" ateitininkė-našlė žmona neseniai iškėję už svetimatūčio ir nebesirodo likusių "didvyrių" tarpe. Nepasirašytame straipsnyje, kas leidžia spėti, kad jis parašytas paties grupelės "slapuko" vado, atskleidžiamos būdingų detalių. Kad Lukša, dar tautininkų režimo laikais, buvo įsijungęs į "slaptą" ateitininkų judėjimą, organizavo "pogrindines" ateitininkų kuopeles.

Rašo toliau frontininkų slapukas: "...Skirmantas - Daumantas - Skrajūnas - Miškinis... Šie skirtingi kovos vardai, kurių kiekvienas atskirai paminėtas kėslė siaubą priešiui (o kas žinojo, kur "priešai"?), o kėslė vojančiam Lietuvai (o kas gi buvo ta "kovojanti Lietuva"? Ateitininkai? — A. Z.) pasididžiavimą, priklausę narsiajam partizanų vadui Juozui Lukšai..." Rašinys, je vis kartojama, kad "Lukša visus kalbino stoti į ateitininkus." Nurodoma, kad nemaža kitų pokario "kovotojų" taipgi buvo arba

artimi Lukšos giminės, arba "idėjos draugai." Raskoma, kad skaudžiausias jiems buvęs momentas, kai dar 1947 metais, "užnot paguodos ir vilčių, teko patirti tikrąjį Vakarų nusistatymą, kuris skambėjo tiesiog pavergtųjų išdavimu..."

Bet kaip įsėina iš tolimėsio aprašymo, tai Lukša, nei jo inspiruotojai VLIKE, neišdrįso beprasmi žudymą nei užbaigti, nei "kovą paskelbti pralaimėtą." Priešingai, tada buvo susidėta su vakariečiais žvalgybininkais, kuriems terūpėjo panaudoti "ateitininkų," "liaudininkų," "krikščionių demokratų" ir "voldemarininkų" tarpusavio konkurenciją savo biznio reikalams — rinkti per juos karines žinias apie Tarybų Sąjungą.

Rašytojas išveda, kad Lukša žuvęs išdavimo auka, kitaip, girdi, jo niekad niekas nebūtų pagavęs. Čia maždaug tuo pačiu stilium, kaip nacionalistai vokiečiai išveda, jog Vokietija niekad nebuvusi sumušta, bet tik išduota...

Lietuviai prasimuša

Pavarčius išeivijos lietuvišką spaudą, nustembu, kaip gabūs yra jauni lietuviukai, kurių tėvai pasitraukė iš Lietuvos karo metais. Štai tokie Romualdas Kašuba ir Ričardas Kontrimas neseniai apgynę inžinerijos daktarų disertacijas, ir tuoj pat buvo įjungti į Amerikos inžinerinį elitą. Jie jau skaito paskaitas kitur ir jo žalingiems padariniams likviduoti, Zigmas Angarietis buvo visiškai reabilituotas. Lietuvos Komunistų partija žinią apie tai sutiko su dideliu džiaugsmu."

Skandalingi dalykai neminimi

Vienuolių marijonų ir pranciškonų, bei jiems artima voldemarininkų spauda, su pasigardžiuimu iš "Tiesos" bei "Šluotos" renka žinutes, kur iškeliami trūkumai Lietuvoje. Kaip tyčia, šio tiuo lietuviui žurnalistai niekad nemato, kas dedasi aplink juos.

Štai pranciškonų "Darbininkas" nė puse žodžio neužsiminė, kaip jų kaimynystėje žiurkės nuėdė pusę veido negro darbininko vaikui Harleme, arba vienuolių marijonų laikraštis tik jau nerašė apie skandalingą elgesį su seneliais privačiose prieglaudose ten pat Chicagoje. Prieglaudoje sąmolygos esančios prilygstančios "paranoidiškai endetai" — grindys apterštos purvu, senukai buvo laikomi lovose be matrasų. Jie verkdami prašė valdžios pareigūnų iškeliami iš baidisių namų. Kai kurie kambariai buvo vadinami "gyvačių lizdais."

Ši prieglauda priklauso psichiatriui dr. Leonardui Tilkin, kuris iš valdžios už 558 senelių "priežiūrą" gavo apie vieną milijoną dolerių... Valdžios pastangomis visi šie ligoniniai buvo išskirti į kitas prieglaudas, kad atrastų ir jas... apkrėstas utėlėmis.

Ir kas patikės, kad visa šitai atsitinka pas mus Amerikoje?

Kritikuoja komunizmo dėstymą Amerikoje

Paskutinių metu vis daugiau Amerikos vidurinių mokyklų įsiveda kursus, kur dėstoma apie komunizmą. "The New York Times" pravedė tyrinėjimą ir rado, kad daugelis šių kursų tepilygsta nemokšiška ir naiviai propagandai, kur visą laiką kalama "komunizmas yra blogas, blogas, blogas." Rašo "The New York Times" Amerikos įtakingiausias dienraštis: "taip, bet jaunuoliai tada klausia, tai kaip čia yra, kad komunizmas vis plečiasi?... Vienpusiška indoktrinacija visada duoda blogus rezultatus, kai reikia išaiškinti visą komunizmą išsąskaiti problemų kompleksą..." "Times" redaktorius pataria vietoj šitokio dėstymo, verčiau atskirti "tuos pozityvius faktorius, kurie padarė Ameriką tokią stiprią..."

Iš gražiai pavykusių "pietų po medžiu"

Praėjusį sekmadienį mudu su žmona ir Stasys ir Ona Titeniai buvome nuvykę į Prospect, Conn., pas mieluosius dr. Joną ir Kristiną Stanislovačius "ant pietų po medžiu." Taip buvome garsinamas Connecticut lietuvių piknikas. Tai jau nebe pirmas toks piknikas pas Stanislovačius. Jie pasidarė graži metinė tradicija. Iš tikrųjų, Stanislovačių rezidencija panaši į paskaišką žemišką rojų. Ir po milžiniškų medžių svetingai tuos skanius pietus skaniai pavaglo. Duok dar gražią saulėtą orą, ir turėsi pikniką, kurio ilgai nepamirši.

Kaip tik toks piknikas ir buvo ir praėjusį sekmadienį. Oro geresnis nebuvo galia tikėtis. Valgių ir vaisių buvo tiek, kas kiek norėjo. Na, o publikos buvo labai daug. Šeimininkai man sakė, kad šiomet svetelių buvo net keturiomis dešimtėmis daugiau, negu pernai.

Mes nuvykome labai anksti, gal apie 11 val. iš ryto. Radome tik tai dr. Stanislovačių bevalant suolus ir kėdes, o virtuvėje kelias gėsdines beruosiant valgius. Maniau sau: Na, tai gal mes keturiuose ir tebusime valgyti tuos didelius pietus po medžiu! Bet kai po dvylikos pradėjo valgyti žmonės, tai mane nustebino. Privažiavo daug daugiau, negu buvo tikėtasi. Stebiuosi, kaip mūsų gerieji šeimininkai — daktaras ir Kristina — galėjo tiek maisto paruošti, kad tiek daug svetelių taip puikiai pamaitintų.

Žinau, kad apie šį nepaprastą pikniką dar parašys vietiniai korespondentai. Aš čia norėjau tik pažymėti, kokį puikų darbą atliko Stanislovačiai spaudos naudai ir kaip giliai mes esame jiems dėkingi už jų tą triušą. Tiesiog stebėtis reikia, kiek įdėdavo savo darbo įdėda į tuos piknikus. Tiesa, jiems, matyt, šiek tiek padėda keletas draugų bei draugų, bet visa sunkioji darbo našta krenta ant jų pečių, ant jų atsakomybės.

Dar kartą: širdingai ačiū jums, gerieji spaudos prie-teliai!

A. B.

Kodėl siuvėjų unija pati neapsivalo?

Šiuo tarpu Niu Jorkan atvykusi kongresinė komisija tyrinėja Moterisų rūbų siuvėjų uniją (United Ladies Garment Workers Union). Aišku, kad tai komisijai nerūpi tikrieji organizuotų darbininkų reikalai. Aišku, kaip sako unijos viršininkai, kad komisijos tikslas tik pažeminti darbo uniją, tik pakenkti jos veiklai.

Betgi, iš kitos pusės, komisija jau atidengė tokių nešvankių dalykų, jog turėtų priversti darbo unijų lyderius rimtai pagalvoti apie apsisvalymą. Štai tik viena aiškėn iškelta šunybė.

Reikalas liečia unijos lokala 102. Jo kontrolėje yra Fast Service Shipping Terminals, Inc., po num. 401 Tenth Ave., Manhattan. Tai, palyginti, nedidelė siuvykla, joje dirba tik 14 darbininkų. Kompanija turi sutartį su unija. Kontraktas sako, kad visi šios siuvyklos darbininkai turi priklausti unijai, bet priklausom tik septyni darbininkai. Kompanija, suprantama, neverčia darbininkus unijai priklausyti, o unijos lyderiai nesiūpina tuos darbininkus įtraukti į uniją.

Tai dar pusė bėdos. Tikras skandalas štai kame. Pasirodo, kad kompanijos viršyla yra taip pat unijos šapos pirmininkas. Pasirodo, kad derybose tarpe unijos lokalo lyderių ir kompanijos darbininkų atstovų kompanijos prezidentas! Pasirodo, kad tie septyni darbininkai, kurie priklausom unijai, uždirba nuo \$20 iki \$23 daugiau per savaitę, negu kiti septyni, kurie nepriklauso. Pastarieji netgi negauna įstatymais nustatytos minimum algos.

Aišku, kad tarpe samdytojų ir unijos viršininkų yra varomas šmugelis darbininkų sąskaita.

Panašią situaciją randasi ne tik šioje dar pažangne besiskaitančioje darbo unijoje. Prieš tai reikia kovoti. Smerkdamos kongresinės komisijos kišimasi į unijų reikalus, unijos pačios turi apsisvalyti. Patys organizuoti darbininkai turi rūpintis savo reikalais. Jie turi išrinkti viršininkais nuosirdžius, teisingus veikėjus. Sukčiai ir kompanijų agentai turi eiti lauk!

Po miestą pasidairius

Gydytojai patvarkė, kad artistė Rita Hayworth pasitrauktų iš darbo ir gerai pasilsėtų.

Naktį Bronx miesto dalyje keturios merginos sumušė H. Tampliną ir pagrobė jo piniginę su \$9.80, pabėgo. Bet jis buvo įsidėjęs į avalynę \$90, kurie išliko.

Mergos mušė Tampliną kumščiais ir viena, du kartus kirtu su bonka.

Brooklyn Traffic Court persikraustė iš 1005 Bedford Ave. į naują vietą 127 Pennsylvania Ave., E. New Yorkan.

O'Keefe, Manhattano gyventojai, patraukė teisman, nes, sako, kad ji išmetė šunį nuo 11-to aukšto ir užmušė. Distrikto prokuroras A. Horn sako: "Ji turės būti nubausta už nežmonišką pasielgimą".

Verutė Bunkienė rašo iš Lietuvos

Sveiki, mieli laisviečiai!

Šią atvirutę rašau jums iš Druskininkų. Mes atvažiom čia keletą dienų pilsėti. Gamta čia nepaprastai graži. Žmonės visi malonūs, draugiški. Atrodo viskas sava ir miela. Šį vakarą čia statomas Rojaus parašytas veikalas "Prasvilpta laimė". Eisis pažūrėti.

Iki pasimatymo!

V. Bunkienė

1962 m. rugp. 20 d.

APVOGE "PRAVDOS" KORESPONDENTŲ

Tarybų Sąjungos dienraščio "Pravdos" korespondentas pranešė policijai, kad vagys buvo įsigavę į jo apartamentą 310 W. 78th St., Manhattane, ir jį apvogę. Vagys įsigavo popietėje, pirm 5 val. Jie išnešė pinigais 50 rublių, dvi spausdinamąsias mašinėles, \$100 vertės slenkamų pavelsių aparatą ir laikrodėlį.

Labor Day

Paminėjimas

Arrow Parko

14 Metų Sukakties

Monroe, N. Y.

Sekmdienį

RUGSEJO 2 SEPT.

Koncertas ir šokiai

Labor Day Programa:

Penktadienį Movie Show

Sekmdienį ir Pirmadienį

Linksmūs Šokiai

Visus kviečiame į

Arrow Park, Monroe, N. Y.

SVARBIOS KNYGOS

Parašytos žymių Autorių

Atsiminimai ir Dabartis

Parašė Leonas Prūseika

Daviniai iš jo pergyvenimų ir kovų. Ši knyga yra faktiniai istorija laikotarpio nuo 1905 iki 1956 metų.

Puslapių 303, Kaina \$2.00

Kelias į Laimę

Parašė Rojus Mizara

Apsakoma bei romanas iš lietuvių emigranto jaudinančių pergyvenimų, ir tragiškos jo mirties.

Puslapių 368, Kaina \$1.00

Kelias į Naują Gyvenimą

Parašė Antanas Bimba

Aiškūs nurodymai skurdus žmonių gyvenimo priežasčių ir išvados, kokių kelių einant yra galima sukurti laimingą gyvenimą.

Puslapių 263, Kaina \$1.50

Prošvaistės

Parašė Jonas Kaškaitis

(Dr. J. J. Kaškaučiaus)

Geriausios Jono Kaškaučio poezijos rinkinys. Taipgi vaizdingai apibūdintas jo gyvenimas ir visuomeninė veikla.

Puslapių 311, Kaina \$2.00

Šios knygos gaunamos "Laisvės" knygyne 102-02 Liberty Ave., Ozone Park 17, N. Y.

VENEZUELA IRENGE ILGĄ TILTĄ

Marakaibas. — Su pagalba JAV inžinierių baigtas 27,470 pėdų ilgio tiltas per Marakibo (Maracaibo) ežerą. Jo pastatymui buvo išleista \$20,000,000.

Jungtinės Tautos, N. Y. — JAV atstovai tarėsi su generaliniu sekretoriumi U Thantui vakarinio Berlyno reikalais.

PRANEŠIMAS

PIKNIKAS

Sekmdienį, rugsėjo 16 d. įvyks šaunus piknikas pas Čiurlius Pattenburg, N. J. Pikniką rengia grupė senų pažįstamų. Jie nori įsivyti platesnių pažinčių, todėl kviečia New Yorko ir New Jersey lietuvių atsilankyti į šį pikniką pasilinksminiui ir įsigijimui naujų pažinčių. Čia bus gerų užkandžių, įvairių gėrimų, ir turėsimė malonių pasikalbėjimų.

Geo. Waresonas

PARDAVIMAI

Už labai prieinamas kainas parduodami rakandai. Atskiri daiktai parduodami sekamai: Lova (full size) \$4; matrasas \$4; lovos spyruoklės (bed springs) \$4; kamodė su veidrodžiu \$5; 1 krėslas \$3; virtuvei stalas ir 4 krėslai \$7; gėsinis pečius, baltas, 21 colio \$15. Singer siuvamoji mašina \$25. O jeigu kas pirktų visus rakandus bendrai, tai \$50. Turime ir daug roofing cement. Atėję galėsite pamatyti. Prašome kreiptis vien tik vakarais. Tel. CL. 8-6340. (68-69)

Parsiduoda drabužių krautuvei, Kostumeriško sluivimo ir drabužių valymo biznis, taipgi stakas visokių smulkesnių drabužių, batų bei čėverykų.

Geras biznis, išsilaikęs per 25 metus, plačiai žinomas, turi daug nuolatinių kostumerių. Kreipkitės, M. Urbanas, 100 Steamboat Road, Great Neck, N. Y. (69-70)